

VSDTP:n NEUVOSTO**TAMMIKUUN 15—17 (28—30) p:nä 1904** ⁴³

*Julkaistu v. 1904 kirjasessa:
N. Shahov. „Taistelu edustaja-
kokouksesta“, Geneve*

*Tammikuun 17 (30) p:nä 1904
pidetyt puheet ja esitetyt
päättöslauselmaehdotukset on
julkaistu ensi kerran v. 1929
X Lenin-kokoelmassa*

*Päättöslauselmaehdotukset
julkaistaan käsikirjoitusten
mukaan*

*Puheet ja päättöslauselmaehdotukset
VSDTP:n III edustajakokouksen
koollekutsumisesta — Neuvoston
pöytäkirjojen mukaan*

1

TAMMIKUUN 15 (28) pnä ESITETTY
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUS TOIMENPITEISTA RAUHAN
PALAUTTAMISEKSI PUOLUEESSA

Pitäen silmällä sen puolueenjäsenten keskuudessa syntyneen erimielisyyden luonnetta ja ilmenemismuotoja, joka liittyy toiseen sääntömääräiseen edustajakokoukseen, puolueen Neuvosto katsoo pakoittavan välttämättömäksi kehoittaa päättäväisesti kaikkia puolueen jäseniä yksimieliseen yhteistyöhön, jota suoritetaan puolueen kummankin keskuselimen — Pää-äänenkannattajan ja Keskuskomitean johdolla.

Historiallinen ajankohta, jota Venäjä elää — vallankumouksellisen kuohunnan valtava kasvu maan rajojen sisällä ja kansainväliset vaikeudet, jotka saattavat johtaa sotaan,— asettaa erittäin vakavia velvollisuuksia valveutuneen proletariaatin puolueelle, proletariaatin, joka taistelee eturiveissä koko kansan vapauttamiseksi itsevaltiuden ikeestä. Yksimielisen yhteistyön välttämättömyys puolueen kummankin keskuksen johdolla järjestöme lujittamiseksi, työväenluokan mahdollisimman laajojen joukkojen tietoisuuden ja yhteenliittyneisyyden kehittämiseksi ei ole milloinkaan tuntunut niin pakoittavana kuin nykyisin.

Puolueessa, joka nojautuu jättiläismäiseen kansanliikkeeseen ja joka asettaa tehtäväkseen olla tuon liikkeen tietoisena ilmentäjänä, hyläten jyrkästi kaikenlaisen kerholaisuuden ja ahtaat lahkolaiset mielipiteet, on aina ollut ja tulee kiertämättömästi aina ilmaantumaan yksiä ja toisia erimielisyyksiä mitä erilaisimmista kysymyksistä. Mutta ollakseen valveutuneen ja taistelevan proletariaatin ansiokkaina edustajina, yleismaailmallisen työväenliikkeen ansiokkaina osanottajina, puolueemme jäsenten on pyrittävä kaikin voimin siihen, etteivät mitkään yksityiset erimielisyydet

puolueohjelmamme hyväksymien periaatteiden ymmärtämisessä ja toteuttamiskeinoissa estäisi eivätkä voisi estää keskustelintemme johdolla suoritettavaa yksimielistä yhteistyötä. Mitä syvällisemmin ja laajemmin me ymmärrämme ohjelmamme ja kansainvälisen proletariaatin tehtävät, mitä suuremmassa arvossa me pidämme myönteistä työtä propagandan, agitaation ja organisaation kehittämiseksi, mitä kauempana me olemme lahkolaisuudesta, pikkumaisesta kerholaisuudesta ja nurkkakuntalaisista välienselvittelystä,— sitä suuremmalla tarmolla meidän on pyrittävä siihen, että puolueen jäsenten välisiä erimielisyyksiä käsiteltäisiin rauhallisesti ja asiallisesti, etteivät nuo erimielisyydet voisi haitata työtämme, eivät voisi tuoda epäjärjestyttä toimintaamme, eivät voisi jarruttaa keskustelintemme säännöllistä toimintaa.

Puolueen korkeimpana elimenä puolueen Neuvosto tuomitsee päättäväisesti kaikki desorganisaatioyritykset, tulivatpa ne miltä taholta hyvänsä, kaikenlaisen työstä syrjäytymisen, kaikenlaisen syrjäytymisen puolueen keskuskassan aineellisesta tukemisesta, kaikenlaisen boikotin, joka voi vain alentaa mielipiteiden, katsantokantojen ja vivahdeeroavaisuuksien puhtaasti aatteellista taistelua karkean mekaanisen vaikutuksen menetelmiksi, jonkinlaiseksi kelvottomaksi nujakaksi. Puolue on väsynyt riidoista, jotka ovat jatkuneet jo melkein puoli vuotta, ja vaatii tiukasti rauhaa. Minkäänlaiset erimielisyydet puolueen jäsenten välillä ja minkäänlainen tyytymättömyys tämän taikka tuon keskuksen henkilökokoonpanoon eivät voi olla puolustuksena boikotille ja muille sentapaisille taistelumenetelmille, jotka ovat osoituksena nimenomaan periaatteellisuuden ja aatteellisuuden puuttumisesta, ovat osoituksena siitä, että puolueen edut uhrataan kerhon eduille, työväenliikkeen edut ahtaan nurkkakuntalaisuuden eduille. Meillä tietenkin on ja suuressa puolueessa tulee aina olemaan tapauksia, jolloin jokin määrä jäseniä on tyytymätön tämän taikka tuon keskuksen toiminnan vissiin sävyyn, sen suunnan visseihin piirteisiin tai sen henkilökokoonpanoon j.n.e. Sellaiset puolueen jäsenet voivat ja heidän täytyykin tehdä selvää tyytymättömyytensä syistä ja luonteesta toverillisessa mielipiteiden vaihdossa ja polemiikissa puoluejulkaisujen palstoilla, mutta olisi aivan sallimatonta ja vallankumouksellisen arvolle sopimatonta ilmaista tyytymättömyytensä boikotilla

tai syrjäytymällä tukemasta kaikin voiminsa kaikkea sitä myönteistä työtä, jota puolueen kumpikin keskus yhdistää ja suuntaa. Kummankin keskuksen tukeminen, yksimielinen työ niiden välittömällä johdolla on meidän yhteinen ja suoranainen puoluevelvollisuutemme.

Sellaiset aatteettomat, karkeasti mekaaniset taistelumenetelmät, joista edellä on mainittu, ansaitsevat ehdottoman tuomitsemisen, sillä ne voivat kokonaan hajoittaa koko puolueen, jota lujitetaan kaiken kaikkiaan ja yksinomaan valankumouksellisten hyvällä tahdolla. Ja puolueen Neuvosto muistuttaa kaikille puolueen jäsenille, että tämä hyvä tahto on jo täysin selvästi ilmennyt meidän yhteisessä, kenenkään protestoimattomassa päätöksessämme tunnustaa kaikki toisen edustajakokouksen päätökset ja kaikki sen suorittamat vaalit velvoittaviksi kaikille puolueen jäsenille. Jo Organisaatiokomitea, joka toiminnallaan edustajakokouksen koollekutsumiseksi ansaitsi yleisen kiitollisuuden, otti II edustajakokouksen sääntöjen 18. pykälään seuraavan päätöksen, jonka kaikki puoluekomiteat hyväksyivät:

„Edustajakokouksen kaikki päätökset ja kaikki sen suorittamat vaalit ovat puolueen päätöksiä, jotka ovat velvoittavia puolueen kaikille järjestöille. Niitä ei kukaan eikä millään syyllä voi protestoida, niitä voi kumota tai muuttaa vain puolueen seuraava edustajakokous”.

Tämä päätös, jonka koko puolue hyväksyi ennen edustajakokousta ja joka vahvistettiin itse edustajakokouksessa useampaan kertaan, on kuin kunniasana, jonka kaikki sosialidemokraatit antoivat itselleen vapaaehtoisesti. Alkööt he unohtako tuota kunniasanaa! Heittäkööt he pikemmin syrjään kaikki keskinäiset pikkumaiset välienselvittelyt, asettakoot aatteellisen taistelun kertakaikkiaan sellaisiin puitteisiin, ettei se johtaisi sääntöjen rikkomisiin, ei jarrutaisi käytännöllistä toimintaa ja myönteistä työtä!

2

TAMMIKUUN 17 (30) p:nä ESITETTY
KESKUSKOMITEAN EDUSTAJAIN ERIÄVA MIELIPIDE

Keskuskomitean edustajat puolueen Neuvostossa katsovat velvollisuudekseen esittää eriävän mielipiteensä tov. Plehanovin päätöslauselmaa koskevassa kysymyksessä.

Keskuskomitean edustajat ovat syvästi vakuuttuneita siitä, että tuo päätöslauselma ei ole ainoastaan tekemättä loppua puolueriitaisuuksista, jotka aiheuttavat puoluejärjestyksessä täyden tosiasiallisen kahtiajakaantumisen, vaan päinvastoin voimistaa ja lietsoo niitä, tekee ne kroonillisiksi, aiheuttaa puolueen myönteisessä työssä yhä pitemmälle menevää desorganisaatiota.

Oleellisesti tuo päätöslauselma ei ole mitään muuta kuin ilmaus puolueen edustajakokouksen vähemmistön pyrkimyksestä muuttaa Keskuskomitean henkilököönpanoa, jota paitsi puolueen edustajakokouksen enemmistön päinvastainen tahto sivuutetaan huomiotta.

Oleellisesti tuo päätöslauselma on meidän lujan vakauksemme mukaan sen saman politiikan jatkamista Neuvoston sisällä, jota oppositio on ajanut aina puolueen edustajakokouksesta lähtien, ja tuo politiikka oli boikotin, desorganisaation ja anarkian politiikkaa tarkoituksella saada aikaan muutoksia keskusten kokoonpanossa, saada se aikaan sellaisella tavalla, joka ei vastaa edes jossain määrin oikean puolue-elämän normeja ja jonka nykyisin on tuominnut myöskin vallankumouksellisten piirien yleinen mielipide komiteoiden enemmistön päätöslauselmien muodossa.

Tuo päätöslauselma esittää toivomuksen, että Keskuskomitea aloittaisi jälleen neuvottelut opposition kanssa. Neuvottelut ovat jatkuneet jo yli 5 kuukautta synnyttäen

puolueessa täydellistä demoralisaatiota. Keskuskomitea jo ilmoitti sanoneensa viimeisen sanansa suostuessaan toverillisen luottamuksen osoittamiseksi jo marraskuun 25 p:nä v. 1903 kahden henkilön kooptointiin.

Neuvottelut ovat tulleet jo maksamaan tavattoman suuria matkoihin käytettyjä rahasummia ja vielä verrattomasti tärkeämpää niiden vallankumousmiesten voimien ja ajan kulutusta, joita on jouduttu irrottamaan työstään.

Keskuskomitean edustajat eivät katso itseään oikeutetuksi aloittamaan nyt uudelleen noita loputtomia neuvotteluja, jotka synnyttävät uutta tyytymättömyyttä kummaltakin puolelta, aiheuttavat uusia nurkkakuntalaisia riitaisuuksia, haittaavat mitä pahimmalla tavalla myönteistä työtä.

Me kiinnitämme mitä vakavinta huomiota siihen, että sellaiset neuvottelut ovat täydellinen keskeytys puolue-elämän oikeassa kulussa.

Me ilmoitamme, että Keskuskomitea laskee kaiken vastuun noista neuvotteluista vähemmistön kannettavaksi.

Me ilmoitamme, että emme näe kertakaikkiaan ja ehdottomasti mitään muuta rehellistä ja oikeaa keinoa päästä nykyisistä puolueriitaisuuksista, muuta keinoa tehdä loppu tästä keskustusten kokoonpanoa koskevasta sietämättömästä taistelusta kuin puolueen edustajakokouksen viipymättömän koollekutsumisen.

Samalla me katsomme, että tov. Plehanovin päätöslauselmaehdotuksen tultua hyväksytyksi meidän päätöslauselmaehdotuksemme, joka esitettiin aikaisemmin, itse asiassa hylätään ja käy aivan hyödyttömäksi; siksi otamme sen takaisin.

Neuvoston jäsenet

N. Lenin

F. Vasiljev

3

PAATÖSLAUSELMAEHDOTUS PUOLUEEN
III EDUSTAJAKOKOUKSEN KOOLLEKUTSUMISESTA
TAMMIKUUN 17 (30) pnä

Tultuaan vakuuttuneeksi siitä, että puolueen keskuselimet eivät kykene tekemään loppua niistä ehdottoman epänormaalisista ja desorganisoivista suhteista puolueen sisällä, jotka muodostuivat II edustajakokouksen jälkeen ja ovat jatkuneet yli viisi kuukautta, puolueen Neuvosto päättää kutsua koolle puolueen III edustajakokouksen.

4

TAMMIKUUN 17 (30) pnä
ESITETYT PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSET

I

Puolueen Neuvosto pyytää Pää-äänenkannattajan toimitusta ryhtymään mahdollisimman pian kaikkiin siitä riippuviin toimenpiteisiin, jotta Keskuskomitea voisi aivan lähiaikoina saada ne 5—6 tuhatta ruplaa, joista Pää-äänenkannattajan ja Keskuskomitean välillä on ollut kirjeenvaihtoa ja jotka tällä hetkellä ovat puolueen keskuskassalle kipeään tarpeeseen niiden erittäin odottamattomien olosuhteiden vuoksi, joita viimeksi tapahtuneet palot Venäjällä ovat synnyttäneet.

II

Puolueen Neuvosto katsoo vääräksi sen, että Pää-äänenkannattajan toimitus lähettää toimituksen valtuutettuja komiteoihin ilman Keskuskomitean suostumusta ja sen tietämättä, sillä tuollainen valtuutettujen lähettäminen synnyttää puolueessa epäjärjestyä ja rikkoo täydellisesti sitä tehtävien jakoa kummankin keskuksen välillä, jonka II edustajakokous sääti.

III

Puolueen Neuvosto katsoo vääräksi sen, että Pää-äänenkannattajan toimitus antaa ilman Keskuskomitean suostumusta komiteoille tietoja Keskuskomitean kokoonpanosta.

5

PUHEET TOIMENPITEISTÄ RAUHAN PALAUTTAMISEKSI
PUOLUEESSA

TAMMIKUUN 15 (28) pnä

I

Herätin kysymyksen toimenpiteistä hyvän sovun ja normaalien suhteiden palauttamiseksi puolueessa nimenomaan siksi, että väärinkäsitysten paljous puoluejärjestäjien keskuudessa on kasvanut uhkaavan suureksi. En luule, että tuloksellinen puoluejärjestäjä olisi mahdollista, jos ei tule olemaan yhteistä maaperää, johon ne puolueen eri jäsenet voisivat toiminnassaan nojautua, jotka yksien tai toisten seikkojen vuoksi ovat joutuneet keskinäisiin väärinkäsityksiin. Kenellekään ei ole salaisuus, että puolueen eri jäsenten tai osien välisten suhteiden epänormaalisuus on sellainen, että nykyään olisi vaikea ilman sanaleikkiä puhua *yhtenäisestä* sosialidemokraattisesta työväenpuolueesta. Minä voin tietenkin, jos tarvis tulee, esittää seikkaperäisiä todistuksia tuon väitteen vahvistukseksi (palauttakaamme mieleen esimerkiksi monet episodit Keskuskomitean ja Pää-äänenkannattajan välisestä asioista koskevasta kirjeenvaihdosta), mutta koska väittämäni tosiasia on yleisesti tunnettu, on ehkä parempi olla nyt turvautumatta sellaisiin arkaluontoiisiin havainnollistamisiin. Siis meidän on yritettävä ryhtyä päättäväisempiin toimenpiteisiin peruspahan poistamiseksi. Muutoin voi muodostua sellainen asiointi, että puolueen aivan yksinkertaisen, aivan tavallisen toimenpiteen johdosta syntyy mitä epäsuotavin mielipiteiden vaihto, jonka yhteydessä käytetään järjestelmällisesti sangen lujia sanoja ja mitä valituimpia... kuinka sen nyt lievemmin sanoisi... ehkä — kohteliaisuuksia. Vaikka voi tuntua, että minulla on viettymystä loukata vississä mielessä „kielen vapautta”, mutta asian ydinhän on siinä, että myöskään

tekojen alalla ei kaikki ole hyvin. Neuvoston jäseninä, joiden perustehtävänä on yhdistää puolueen sisällä se, millä on pyrkimystä eroamiseen, meidän on yritettävä poistaa puolueen kulkua haittaavat kahnaukset, ja jos olisi halua, niin se ei olisi mahdotonta. Siispä kysyn, eikö voitaisi ryhtyä joihinkin toimenpiteisiin puolueen sisäisen taistelun eräitä menetelmiä vastaan, jotka alentavat puoluetta epäjärjestykseen saatetun ryhmän asemaan, jotka muuttavat sen pelkäksi harhakuvitelmaksi. Ehkenpä Neuvosto voisi hyväksyä yhteisen asian hyväksi päätöslauselman; luen heti siitä hahmottelemani luonnoksen. Periaatteellisessa mielessä minä pidän tärkeänä Neuvoston sentapaista päätöstä, jonka tarkoituksena olisi poistaa ja tuomita sen taistelun sietämättömät muodot, jota yhdessä tai toisessa kysymyksessä eri mieltä olevat erinäiset yksilöt tai ryhmät puolueessa keskenään käyvät. Toistan, että nykyinen tilanne on liian epänormaalinen ja vaatii oikaisuja. (Axelrod: „Siitä olemme kaikki yhtä mieltä”.) Pyydän sihteereitä merkitsemään tov. Axelrodin huomautuksen pöytäkirjaan.

Nyt luen ehdottamani päätöslauselmaehdotuksen*.

Sellainen on ehdotus, jonka esitän Keskuskomitean nimessä sen kummankin edustajan allekirjoittamana ja joka voisi olla perustana ei joidenkin osakysymysten ratkaisemiseksi, jotka koskevat puolueen jäsenten välillä olevien yksien tai toisten erimielisyyksien poistamista, vaan yhteisen maaperän luomiseksi niille, jotka tekevät työtä Venäjän sosialidemokraattien saman yhteisen asian hyväksi.

II

Minä vakuuttauduin tyydytyksellä Pää-äänenkannattajan kummankin edustajan puheesta, että he periaatteessa hyväksyvät päättäväisten toimenpiteiden tarpeellisuuden tosiasiallisen yhtenäisyyden aikaansaamiseksi puolueessa. Se luo jo määrätynlaisen yhteisen maaperän meidän kesken. Tov. Plehanovin ehdotuksen johdosta taas katson tarpeelliseksi sanoa seuraavaa: tov. Plehanov ehdottaa minulle, että päätöslauselmaehdotuksestani erotettaisiin erilleen kaikkein oleellimmat käytännölliset toimenpiteet, jotka on suunnattu

* Ks. tätä osaa, ss. 133—135. *Toim.*

puolueen elämässä todetun pahan poistamiseen, ja viittaa samalla siihen, että tällä päätöslauselmalla on vetoomuksen luonne; niin, ehdotuksellani on todellakin vetoomuksen luonne, mutta siinä tarkoituksessahan se on laadittukin. Tämän „vetoomuksen” ajatus on siinä, että Neuvosto esiintyisi kummankin keskuksen nimessä rajan vetämiseksi puolueessa sallittavien ja sallimattomien taistelumuotojen välille. Minä tiedän, että yleensä puhuen itse tuo taistelu on kiertämätön, mutta onhan taistelulla ja taistelulla ero. On sellaisia taistelumenetelmiä, jotka ovat aivan epänormaalisia ja sallimattomia vähänkin elinkykyisessä puolueessa. Ja тов. Martov sanoi oikein, että aatteiden välisen taistelun ohella on ollut vielä sitäkin, mitä hän nimitti „organisatoriksi selkkauksiksi”.

Me taas, jotka emme ole kokoontuneet tänne taistelua varten, vaan epänormaalisten olojen poistamiseksi puolueen elämästä, voimme ja meidän täytyy vaikuttaa muihin tovereihimme auktoriteetisella ohjeella puolueen sisällä sallittavan taistelun rajoista. Mutta minä en tiedä muita vaikuttamiskeinoja kuin vetoomuksen. Käytännöllisten ehdotusten erilleen erottamisella ei tässä olisi merkitystä. Pää-äänenkannattajan edustajain sen lausunnon johdosta, että todessani epänormaalisuuden puolue-elämässä minä en kosketele sellaisen epänormaalisuuden syitä, minun on sanottava, että en ottanut tällaista asennetta sattumalta, vaan aivan tietoisesti, peläten sitä, että jos me nyt edes hiukankin kajoamme tuohon jo ilmankin sangen sotkuiseen vyyhteen, niin emme ainoastaan ole sitä selvittämättä, vaan sotkemme vieläkin enemmän. Sillä eihän todellakaan saa unohtaa sitä, että tuon vyyhden suhteen me olemme kaksi yhtä kiinnosnettua ja mielialoiltamme sangen subjektiivista osapuolta, niin että jos sitä yritettäisiinkin selvittää, niin ei se ole ainkaan meidän tehtävämme, vaan niiden, jotka ovat sen sotkemiseen aivan osattomia. Meidän puoleltamme taas sellaisen yrityksen tekeminen johtaisi meidät kaikenlaisien asiakirjojen tarkastelemiseen, mikä Neuvoston nykyisen kokoonpanon vallitessa veisi liiemman kerran — kahakkaan.

Ottakaamme pohdintamme lähtökohdaksi se, mikä on olemassa, koska todellisuuden yli ei ristiä saa vetää, ja minä olen mielelläni valmis yhtymään тов. Martoviin siinä, ettei kaikkia erimielisyyksiä ja yhteentörmäyksiä voida hävittää

millään ylösrakentavalla sanalla. Se on totta, mutta kuka voi olla puolue-elämämme tuollaisten ikävien puolien tuomarina? Olen sitä mieltä, että sellainen tehtävä ei voi kuulua ainakaan meille itsellemme, vaan suurelle henkiläjoukolle,— kahakkaan osallistumattomien ja asialle uskollisten vallankumouksellisten käytännönmiesten joukolle. Siivuttaen varovaisesti kysymyksen riitaisuuksiemme syistä otan itselleni oikeuden kuitenkin selittää ajatustani eräällä esimerkillä äskeisestä menneisyydestämme. Taistelu on jatkunut jo 5 kuukautta. Tänä kautena on luullakseni ollut jo noin 50 välittäjää, jotka ovat yrittäneet tehdä lopun puoleriitaisuuksista, mutta tiedän vain yhden välittäjän, jonka toiminnalla siihen suuntaan oli joskin hyvin vaatimattomia, mutta kuitenkin suhteellisen onnellisia tuloksia. Tarkoitin тов. Travinskia ⁴⁴, jonka suhteen täytyy sanoa, että hän on henkilö, joka on niin sanoakseni korviaan myöten myönteisessä käytännöllisessä vallankumoustyössä, niin että hänen huomionsa on ollut miltei kokonaan keskitetty tähän työhön ja että hän ei ole osallistunut riitaan. Noista otollisista seikoista ehkä vain johtuneekin hänen sovittamisyrityksensä vissi tuloksellisuus. Olen sitä mieltä, että hänenlaistensa henkilöiden osallistuessa puolueen onnettomuuden syiden erittelyyn voitaisiin selvittää tuo vyyhti, jonka edessä me nyt neuvottomana seisomme. Mutta meidän pitää varoa riidan yksien tai toisten syiden tarkasteluun ryhtymistä, sillä tahdostamme huolimatta se voisi saattaa meidät iskemään (tov. Martovin sanonnan mukaan) toisiimme uusia haavoja niiden monilukuisten vanhojen haavojen lisäksi, jotka ovat vielä kovin kaukana arpeutumisesta. Juuri tämän vuoksi olen syiden erittelyä vastaan ja kannatan sellaisten keinojen etsimistä, jotka voisivat saattaa taistelumenetelmät ainakin enemmän tai vähemmän sallittaviin puitteisiin. Joko — tai: jos tähän suuntaan voidaan jotain tehdä, niin pitää yrittää se tehdä, mutta jos ei voida, jos taisteleviin osapuoliin ei voida vaikuttaa auktoriteettisen vakuuttamisen kautta, niin jää vain yksi keino — kääntyä niiden kolmansien henkilöiden puoleen, jotka ovat sotatoimien ulkopuolella ja täyttävät myönteisiä käytännöllisiä tehtäviään, joista jo puhuin. Epäilen sitä, että me itse saisimme itsemme vakuuttamaan jommankumman puolen olevan oikeassa. Minusta tuntuu, että se on mahdotonta.

III

Minä en oikein ymmärrä tov. Plehanovin ehdotusta. Kun hän puhuu siitä, että täytyy ryhtyä joihinkin käytännöllisiin toimenpiteisiin, niin minun luonnoksessanihan jo on osoitus sellaisen käytännöllisen toimenpiteen mahdollisuudesta. On vain sanottava, auktoriteettisesti sanottava, että normaalin taistelu, aatteellinen taistelu, taistelu, jota käydään määrätyissä puitteissa, on sallittua, mutta sallimattomia ovat: boikotti, kieltäytyminen Keskuskomitean johdolla suoritettavasta työstä, kieltäytyminen tukemasta puolueen keskuskaasaa rahavaroilla j.n.e. Sanotaan, että sanoilla me emme ketään saa vakuuttuneeksi. Minäkään en rohkene väittää, että se olisi riittävää hyvien suhteiden aikaansaamiseksi puolueen kahden osan välille, sillä se tauti, jota joudutaan parantamaan, on todella piintynyttä, sillä, kuten tov. Martov sanoo, puolueen kummankin osan välille on noussut hyvin vankka muuri. Voi olla, että me, jotka olemme tuon muurin pystyttäneet, emme voikaan sitä särkeä, mutta siinä ei ole mitään mahdotonta, että me, jotka olemme lujimmin iskeneet toisiimme haavoja,— me, Neuvoston jäsenenä, voimme auktoriteettisella vetoomuksellamme pidättää tovereita sopimattomista taistelumenetelmistä. Muurin murtamisessa on taas ajalla mielestäni sellainen merkitys, että kaikki myöhempi menee laskusuuntaan. Ja mitä siihen tulee, että vetoomuksen eräät kohdat kumpikin puoli voi tulkita omalla tavallaan, niin minun käsitykseni mukaan, sanoimmepa me täällä mitä hyvänsä, kaikki voi ehkä tulla tulkituksi omalla tavallaan. (Axelrod: „Siksi ei pidä ainoastaan puhua, vaan pitää myös toimia”.) Edelleen, minkä vuoksi tov. Axelrod luulee, että ehdotukseni voi osoittautua vain taistelun uudeksi lähteeksi — sitä en ymmärrä. Toistan, että puolueen kahden osan välille kasvanutta muuria me emme kykene särkemään, sillä me itse olemme uhranneet paljon voimia sen pystyttämiseen, mutta tuon muurin voisivat kaataa ne toverimme, jotka askarrelen käytännöllisessä työssä ovat syrjässä riitaisuuksis- tamme. Tov. Martov, kuten tänään tyydytyksellä vakuuttau- duin, periaatteessa yhtyy tähän ajatukseen — muiden, riidastamme sivussa olleiden tovereidemme mahdollisesta hyödyllisestä merkityksestä riitojamme koskevassa kysy- myksessä. Mutta sen ohella yksistään jo se tosiasia, että

keskuselinten edustajain kesken päästään sopimukseen siitä, että niin ja niin voidaan ja niin ja niin ei saa taistella,— yksistään jo se voisi mielestäni murtaa kumpaakin puolta erottavaan muuriin ensimmäisen aukon, minkä jälkeen puolue-elämässä vallitseva epänormaalisuus voisi alkaa hävitä.

IV

Tov. Plehanovin ehdotus herätti minussa hyvin sekavan tunteen. Alettuaan puhua taistelun syistä hän juuri siten tuli niihin samoihin haavoihin, joiden aiheuttamisen toinen toisillemme tov. Martovkin totesi. Päätöslauselmaehdotuksessani minä yritän rajoittaa taistelussamme sallittavan sallimattomasta, tulkootpa hyökkäykset kenen puolelta tahansa. Jos me alkaisimme puhua siitä, milloin ja kenen taholta mitään on tehty, niin juuri siten me panisimme alun lopulle, s.o. keskustelumme lopulle. Itsemme tuomareina oleminen on jo pelkästään psykologisesti, moraalisesti aivan mahdotonta. Jos me taas ryhdymme täällä käsittelemään puolueen jäsenten välisten kärjistyneiden suhteiden syitä, niin voimmekohan me itse nousta pikkumaisten rettelöjen tason yläpuolelle. (Axelrod: „Voimme!”.) Minä en yhdy tov. Axelrodin optimismiin. Eritellessään syitä, jotka aiheuttivat puolueen kahtiajakaantumisen, tov. Plehanov esitti tosiasioista oman käsityksensä, johon en voi yhtyä. Jos taas alamme kiistat, niin on vedettävä esiin pöytäkirjat ja käännäyttävä niiden puoleen tietojen saamiseksi. Niinpä tov. Plehanov esimerkiksi sanoo, että keskustelinten vaalikysymyksessä edustajakokous jakaantui melkein yhtä suuriin osiin, että edustajakokouksen yksi edustaja, joka siirtyi enemmistöstä vähemmistöön, teki sillä tavalla edustajakokouksen kummankin osan samansuuruiseksi, että Keskuskomitea edustaa niin ollen vain puolueen yhtä osaa j.n.e. Mutta eihän sillä tavalla saa päätellä; eihän todellakaan voida puhua, että olisi muka olemassa vain puolueen yksi osa, joka valitsi Keskuskomitean. Monet äänestäisivät nyt eräissä kysymyksissä ehkä toisin, kuin edustajakokouksessa äänestivät. Ja saattaisi olla, että minä itsekini äänestäisin monissa kysymyksissä toisin. Mutta se ei merkitse, että tällä alalla mahdolliset muutokset ja uudet kombinaatiot kumoavat jotenkin aikaisempien äänestysten tulokset. Mutta

mikäli kysymys on taistelusta, niin kokonaisuus on aina jakaantuneena osiin. Niin, *nyt*, mutta ei edustajakokouksessa, Keskuskomitea on osan edustaja, mutta tiedän hyvin, että tovereiden mielestä myöskin Pää-äänenkannattaja on samassa mielessä vain yhden osan edustaja. Vain yhdeltä näkökannalta voisin tunnustaa tov. Plehanovin sanonnan oikeaksi, nimittäin todella olemassaolevan kahtiajakaantumisen näkökannalta. Jonkin keskuselimen kokoonpanon „epänormaalisuudesta” voidaan puhua ei siksi, että edustajakokous olisi johonkin syyssä, vaan ainoastaan siksi, että sellaisten ja sellaisten seikkojen olemassaolon vuoksi ihmiset eivät halua työskennellä yhdessä toistensa kanssa... Näin muodoin olemme tuskin ehtineet kajota epänormaalisuuden syihin, kun meille käy jälleen välttämättömäksi purkaa sellaista vyyhteä, jota emme pysty selvittämään, vaan vieläkin enemmän sen sotkemme. Se, että Keskuskomitean kokoonpanoon monet ovat tyytymättömiä, on totta; mutta yhtä totta on sekin, että on koko joukko henkilöitä, jotka ovat tyytymättömiä Pää-äänenkannattajan toimituksen nykyiseen kokoonpanoon. Tov. Martovin kysymykseen, onko olemassaolevien järjestöjen „hajoittaminen” sallittavaa, minä vastaisin: „Kyllä! järjestöjen uudestijärjestäminen on täysin sallittavaa!”. Onko sallittavaa, että kompetentti puolue-elin syrjäyttää yhden taikka toisen henkilön vallankumouksellisen työn yhdestä taikka toisesta tehtävästä? — vastaan: „Kyllä, se on sallittavaa!”. Mutta jos minä kysyn, minkä vuoksi ja miten syntyi yksi tai toinen „hyökkäys” jonkin järjestön kokonaisuutta ja loukkauttamattomuutta vastaan, minkä vuoksi sitä ja sitä ei päästetty puolueen sellaiselle ja sellaiselle alalle j.n.e.— niin siten minä jälleen ojennan käteni sitä samaa vyyhteä kohti, jonka selvittäminen ei ole voimiemme mukaista. Näin muodoin myös kysymyksessä järjestöjen „hajoittamisen” sallittavuudesta tai sallimattomuudesta me tulemme jälleen erimielisyyksiin. Kaikki tämä osoittaa, että riitojemme syiden pohtiminen olisi nyt aivan hyödytöntä ja jopa vahingollistakin ajanhukkaa. Palaan edustuksen tasasuhtaisuuden kysymykseen. Siitä voitaisiin puhua vain ottamalla lähtökohdaksi jo olemassaolevan kahtiajaon tunnustaminen. Me olemme täällä kahden taistelevan osapuolen edustajia... (Plehanov: „Me kokoonnuimme tänne Neuvoston jäseninä emmekä taistelevina osapuolina”.) Tov. Plehano-

vin huomautus on ristiriidassa hänen oman päätöslauselmansa kanssa, jossa puhutaan puolueen sisällä olevasta riidasta, joka on jakanut puolueen kahteen puoleen, minkä ohella toinen puoli ei ole, päätöslauselman sanojen mukaan, lainkaan edustettuna sellaisessa keskustelussa kuin Keskuskomiteassa. Virallisesti me emme tietenkään ole kahden taistelevan osapuolen edustajia, mutta mikäli tuo edustus johtuu meidän keskustelumme kulusta, minulla oli loogillinen oikeus puhua siitä. (P l e h a n o v: „Te sanoitte, että me kokoonnuimme tänne kahden taistelevan osapuolen edustajina, ja sen johdosta teinkin huomautukseni”.) En kiellä, ehkä en sanonut aivan tarkasti... (P l e h a n o v: „Te sanoitte väärin”.) Ehkä sanoin väärinkin, en ryhdy sitä kiistämään. Väitän vain, että tov. Plehanovin päätöslauselma siirtää kiistan kahtiajakaantumisen tosiasialliseen tunnustamiseen. Me olemme jakaantuneet kahtia, sen minä totean. Ellei asia olisi siten, niin päätöslauselma olisi laitton. Puolueen enemmistö on tyytymätön myös Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanoon, jossa 5:stä 4 kuuluu vähemmistölle. Keskuskomitean puolelta voisi syntyä samanlainen vaatimus Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanon muuttamisesta kuin mikä nyt esitetään Keskuskomitealle. Asiallisesti tov. Plehanovin päätöslauselma on ilmoitus vain toisen osapuolen ehdoista... (P l e h a n o v: „Minä en kuulu enemmistöön enkä vähemmistöön”.) Tov. Plehanov sanoi meille, että hän ei kuulu enemmistöön eikä vähemmistöön, mutta paitsi häntä sitä ei kukaan muu Neuvostossa sano. Muodollisesti, sääntöjen kannalta ajatellessa tov. Plehanovin esittämä päätöslauselma on laitton. Mutta, toistan sen, asiallisesti se voidaan sikäli ymmärtää, mikäli se lähtee kahtiajakaantumisen tosiasiasta. Mutta kun kerran yksi osapuoli esittää omat „ehtonsa”, niin toisellakin osapuolella olisi oikeus esittää aivan samoin omat „ehtonsa”. Me emme ole „molempien osapuolten” yläpuolella, vaan olemme juuri nuo „molemmat osapuolet”. Siitä johtuu, että koska me asetumme puolueessa jo tosiasiallisesti tapahtuneen kahtiajakaantumisen tunnustamisen perustalle, niin kiistojemme ja „väärinkäsitystemme” ratkaisemiseksi meidän on tunnustettava vain yksi radikaalinen keino — kääntyä kolmansien henkilöiden puoleen. Puolueessa on henkilöitä, kuten siitä jo

aikaisemminkin puhuin, henkilöitä, jotka askartelevat myönteisessä työssä eivätkä ole osallistuneet „enemmistön” ja „vähemmistön” taisteluun. Juuri näiden henkilöiden puoleen vain voidaankin kääntyä.

V

Minä olen eri mieltä sekä Martovin että Plehanovin kanssa. He sanovat, että tuollaisen päätöslauselman laittomuudesta ei voi olla puhettakaan, ja esittävät kaksi perustelua. 1) Martovin perusteluna oli maininta siitä, että Neuvosto on puolueen ylin elin. Mutta Neuvostohan on toimivaltansa puolesta rajoitettu sääntöjen erikoisilla säädöksillä, mistä itse tov. Martovkin piti aikoinaan kovaa huolta. 2) Toinen perustelu on siinä, että ehdotetulla päätöslauselmalla Neuvosto ilmaisee vain mielipiteensä ja toivomuksensa. Neuvosto voi tietenkin lausua mielipiteensä ja ilmaista toivomuksensa, mutta yrittämättä loukata sitä ja sitä. (P l e h a n o v: „Tietysti! Tietysti!”.) Neuvosto voi vain ehdottaa Keskuskomitean kooptointia, mutta silloin Keskuskomitea vaatii Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanon muuttamista. Visseillä ehdoilla olen valmis suostumaan tasasuhtaiseen edustukseen. Mutta minä kysyn, onko Pää-äänenkannattajassa tasasuhtainen edustus? Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpano on tällainen: yksi neljää kohden, ja tuo yksikään ei kuulu enemmistöön eikä vähemmistöön. Keskuskomitea ehdotti aikoinaan kaksi yhdeksää kohden;⁴⁵ se oli täydellisen hajaannuksen kautena, kahtiajakaantumisen edellä. Kaikenlainen epäsopu on tietyssä mielessä kahtiajakaantumista, ja kun kaksi osaa eivät halua työskennellä yhdessä, niin silloin se on tosiasiallinen kahtiajakaantuminen. Vain kahtiajakaantumisen kannalta me voisimme antaa tov. Plehanovin päätöslauselmalle merkityksen. Sitä voitaisiin pitää ultima rationa*, mutta sellaisessa tapauksessa kummallakin osapuolella voisi olla samanlainen oikeus keskuselinten kokoonpanon muuttamiseen. Olen lujasti vakuuttunut siitä, että Keskuskomiteakin on tyytymätön Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanoon. Heti, kun vain kajoamme pidettyä edustajakokousta koskevaan kysymykseen, niin tapahtuu

* — viimeisenä keinona. *Toim.*

yhteentörmäys, emmekä me pääse mihinkään tulokseen. Niinpä esimerkiksi Plehanov sanoo, että edustajakokous ei valinnut toimitukseen kolmatta muka sen vuoksi, ettei sellaista kolmatta ollut. Väitän, että edustajakokous ei valinnut kolmatta sen vuoksi, että oli varma siitä, että тов. Martov tulee toimitukseen. Samaa voidaan sanoa Neuvostonkin kokoonpanosta. Edustajakokouksessa monet ajattelivat, että тов. Martov tulee Neuvostoon toimituksen jäsenenä. Enemmistö saattaa sanoa ja sanoo, että koska on puhe tasasuhtaisesta edustuksesta, niin Pää-äänenkannattajan toimitusta on täydennettävä vielä kuudella jäsenellä niin sanotusta enemmistöstä. Mutta sentapaiset järkeilyt eivät lähennä meitä toivottuun päämäärään, ja sen vuoksi olen sitä mieltä, että тов. Plehanovin päätöslauselma on huompi kuin minun. Minun päätöslauselmallani „sallittavasta ja sallimattomasta” olisi se merkitys, että taistelevien osapuolten edustajina me ehdottaisimme muille tovereille, etteivät he menisi sallittavien taistelumuotojen puitteiden yli.

Emme saa olla yksistään vain juridisella näkökannalla, sillä asiallisesti se, että me kaikki tunnustamme puolueessa vallitsevien suhteiden epänormaalisuuden, on sen tunnustamista, että me olemme kaksi taistelevaa osapuolta, Pää-äänenkannattaja ja Keskuskomitea. (P l e h a n o v: „Täällä ei ole toimituksen, vaan Neuvoston istunto”.). Niin on, sitä minä en unohda. Juridiselta kannalta me emme voi puhua keskustelimiissä olevan edustuksen tasasuhtaisuudesta. Mutta myöskään poliittiselta kannalta ei tuolla ajatuksella operoiminen ole tarkoituksenmukaista, sillä me joudumme ottamaan huomioon toisen osapuolen toivomuksen kuuntelematta toisen osapuolen toivomusta. Meidän keskuudessamme ei ole sitä kolmatta, joka voisi ratkaista riitämme. Mutta vain tuon kolmannen mielipiteellä voisi olla sekä poliittinen että moraalinen merkitys. Kahtiajakaantuminen on tosiasiallisesti olemassa, ja me olemme muodollisen kahtiajakaantumisen kynnyksellä, jos vähemmistö tulee edelleenkin keinoja valitsematta pyrkimään muuttumaan enemmistöksi.

6

PUHEET TOIMENPITEISTÄ
RAUHAN PALAUTTAMISEKSI PUOLUEESSA
TAMMIKUUN 16 (29) pnä

VI

Katson välttämättömäksi vastata pääasiallisesti niihin seikkaperäisiin vastaväitteisiin, joita minulle esitti тов. Martov; mutta etteivät myöskään тов. Plehanovin vastaväitteet jäisi ilman vastausta, koskettelen ensin lyhyesti näitä viimeksi mainittuja. Minusta näytti siltä, että periaatteellisesti hän on tasasuhtaisen edustuksen kannalla... (Plehanov: „En ole!”) Ehkä en häntä ymmärtänyt, mutta minusta näytti siltä. Meillä puoluejärjestössä ei ole hyväksytty tasasuhtaisen edustuksen periaatetta, ja ainoana kriteerinä jonkin elimen kokoonpanon laillisuudesta, elimen, jonka jäsenet on valittu edustajakokouksessa, on edustajakokouksen enemmistön selvästi ilmaistu tahto. Mutta täällä puhutaan, että lailliset vaalit edustajakokouksessa loivat sellaisen „laillisen” asiointilan, joka on epälaillista huonompi. Se on totta, mutta miksi? Siksikö, ettei enemmistö ollut huomattavan suuri, vaiko siksi, että vähemmistö sai aikaan tosiasiallisen kahtiajakaantumisen? Kun sanotaan, että Keskuskomitea valittiin vain 24 äänellä, t.s. enemmistön ollessa mitättömän vähän suuremman, ja että muka tässä seikassa juuri piileekin kaikkien puolue-elämässä myöhemmin ilmenneiden epämiellyttävien selkkautumisten syy, niin väitän, että se ei ole totta. Mitä taas tulee тов. Plehanovin huomautukseen minun „formalistisesta ajattelustani”, joka muka tekee minulle mahdottomaksi katsahtaa asioiden juureen, niin en todellakaan käsitä, mitä se oikeastaan merkitsee? Ehkä „asioiden juuri” on edustajakokouksessa? Siinä tapauksessa me olemme kaikki formalisteja, sillä siirtäessämme ajatuksen edustajakokoukseen meidän on lähdeävä sen muodollisista päätöksistä. Jos taas „asioi-

den juuri” on edustajakokouksen ulkopuolella, niin missä nimenomaan? Todellakin, kävi niin, että asiaintila puolueessa tuli pahemmaksi kuin epälaillinen (nämä ovat hyvin vakavia sanoja), mutta koko kysymys on nimenomaan siinä, miksi niin kävi? onko siihen syytä edustajakokous vaiko seikat, jotka ilmenivät edustajakokouksen jälkeen? Tov. Plehanov ei valitettavasti aseta kysymystä sillä tavalla.

Nyt otan käsille tov. Martovin sanat. Hän väittää, että vähemmistön puolelta ei ole eikä ole ollut haluttomuutta yhteiseen työskentelyyn. Se ei ole totta. Kolmen kuukauden — syys-, loka- ja marraskuun — kuluessa monet vähemmistön edustajat tosiasiallisesti osoittivat, etteivät he halua työskennellä yhdessä. Sellaisissa tapauksissa jää boikotin alaiselle osapuolelle vain yksi keino — turvautua sopimukseen, kauppoihin työstä syrjäytyvän „loukkaantuneen” opposition kanssa, joka vie puoluetta kahtiajakaantumiseen, sillä jo yksistään tuo tosiasia, yhteisestä työstä syrjäytyminen, ei ole mitään muuta kuin kahtiajakaantumista. Kun ihmiset suoraan ilmoittavat, että me nähkääs emme halua työskennellä yhdessä teidän kanssanne, ja siten käytännössä osoittavat, että „yhtenäinen järjestö” on pelkkä harhakuvitelma, että se on jo oikeastaan hajoitettu, niin siten he esittävät joskaan ei vakuuttavan, niin todella *murskaavan* perustelun... Siirryn tov. Martovin toiseen vastaväitteeseen — tov. Ru'n ⁴⁶ eroamiseen Neuvostosta. Tämä kysymys jakaantuu kahteen erilliseen kysymykseen. Ensinnäkin, oliko Ru'n nimittäminen Neuvoston jäseneksi toimituksen puolesta laillista, vaikka Ru ei ollut toimituksen jäsen? Minun mielestäni se oli laillista. (M a r t o v: „Tietysti laillista!..) Pyydän merkitsemään tov. Martovin huomautuksen pöytäkirjaan. Toiseksi, ovatko Neuvoston jäsenet vaihdettavia niiden elinten tahdosta, jotka ovat heidät lähettäneet? Tämä on mutkallinen kysymys, joka voidaan selittää niin ja näin. Joka tapauksessa viittaa siihen, että Plehanov, joka jäi marraskuun 1 päivän jälkeen toimituksen ainoaksi jäseneksi, *ei erottanut* Ru'ta Neuvoston jäsenen toimesta aina marraskuun 26 päivään saakka, jolloin kooptoitiin Martov ja kumpp. Ru erosi itse väistyäkseen, nostamatta hänen henkilöisyyteensä liittyvää kiistaa. (P l e h a n o v: „Mielestäni eivät kiistat tov. Ru'sta ole nyt paikallaan. Tämä kysymys ei ole päiväjärjestyksessämme, enkä tiedä, miksi meidän pitäisi kuluttaa kallista aikaa väittelyihin tuosta

meille tässä tapauksessa sivullisesta kysymyksestä”). Minun täytyy huomauttaa, että tov. Martov pyysi viime istunnossa merkitsemään pöytäkirjaan hänen antamansa selityksen tästä kysymyksestä,— selityksen, jonka suhteen olen kokonaan eri mieltä, ja ellei toisen osapuolen sallita lausua mielipidettään samasta kysymyksestä, niin siten tuo kysymys saa täällä Neuvostossa väärän, yksipuolisen valaistuksen. (P l e h a n o v: „Muistutan, että tämä kysymys ei ole päiväjärjestyksessä eikä sillä ole suoranaista yhteyttä neuvottelumme pääaiheeseen”).

Lenin, esittäen vastalauseen tällaista formulointia vastaan, vetoaa Neuvostoon, että se ratkaisisi kysymyksen hänen (Leninin) oikeudesta antaa, vastaväitteeksi Martoville, oma selityksensä seikasta, jota täällä niin eri tavalla tulkitaan. (P l e h a n o v viittaa jälleen Ru'ta koskevien väittelyjen sopimattomuuteen tällä kertaa.)

Lenin pitää tiukasti kiinni oikeudestaan kääntyä Neuvoston puoleen pyynnöllä, että hänen sallittaisiin puhua kysymyksestä, joka jo herätettiin Neuvostossa ja aiheutti väittelyjä. (M a r t o v: „Koska tov. Lenin on koskettanut hyvin tärkeää kysymystä Neuvostossa edustettujen kollegioiden oikeudesta kutsua edustajiaan pois, niin ilmoitan, että minä teen erikoisen ehdotuksen tuon kysymyksen ratkaisemisesta lopullisesti. Ehkäpä tämä ilmoitus tyydyttää Leniniä ja saa hänet jättämään nykyisistä keskusteluista pois Ru'ta koskevan kysymyksen”).

Tov. Martov ei ole ainoastaan kumoamatta, vaan päinvastoin vahvistaa sen, että aikomukseni ottaa kysymys tov. Ru'n eroamisesta Neuvostosta nyt heti asianvaatiman valaisun kohteeksi on perusteltua. Vakuutan, että selitykseni tästä kysymyksestä olivat vain vastaus tov. Martovin vastaaviin huomautuksiin. (P l e h a n o v huomauttaa Martoville ja Leninille, että kysymys Ru'sta ei kuulu nyt käsiteltäväksi, koska se ei sisälly niiden kysymysten piiriin, joihin Neuvoston nykyisellä istuntokaudella Neuvoston jäsenten huomio on keskitettävä.) Vastustan tov. Plehanovin huomautusta, että täällä ei ole paikallaan käsitellä kysymystä tov. Ru'sta, joka oli Neuvoston jäsenten muuttamattomuuden kannalla, joten Ru'n eroamista Neuvostosta on pidettävä hänen tekemänään myönnytyksenä oppositiolle hyvän sovun aikaansaamiseksi puolueessa. (P l e h a n o v: „Koska Neuvostolla ei ole mitään tov. Ru'ta koskevan kysy-

myksen käsittelemistä vastaan, niin pyydän Leniniä puhumaan siitä edelleen".) Minä jo lopetin. (Plehanov: „Jos te lopetitte, niin ehdotan, että Neuvosto siirtyy niiden päätöslauselmien käsittelemiseen, jotka тов. Lenin ja minä eilen esitimme".)

Olen yhtä mieltä тов. Martovin kanssa, että Neuvoston päätöslauselmilla olisi moraalinen eikä juridinen merkitys. Тов. Plehanov sanoi, että minun tuloni toimitukseen olisi toivottavaa. (Plehanov: „Sitä en ole sanonut".) Joka tapauksessa minulla on juuri niin kirjoitettu muistiin teidän sananne: „Parasta olisi, että Lenin tulisi toimitukseen ja Keskuskomitea kooptoisi kolme". (Plehanov: „Niin, minä sanoin, että määrättyissä oloissa, sovinnon aikaansaamiseksi puolueessa, on sallittava тов. Leninin tulo toimitukseen ja vähemmistön edustajain kooptointi Keskuskomiteaan".)

Vastaten täällä minulle tehtyyn kysymykseen, nimenomaan minkälainen Pää-äänenkannattajan toimituksen kokoonpanon muutos katsotaan toivottavaksi, minun oli helppo vedota „enemmistön" mielipiteeseen, „enemmistön", joka on lausunut toivottavaksi sen, että toverit Axelrod, Zaslitsch ja Starover eroaisivat toimituksesta. Edelleen minun on sanottava, että Keskuskomitean toiminnassa ei ole ollut ainoatakaan tapausta, että joku olisi syrjäytetty puolueyöstä. Aivan samoin en voi olla vastustamatta тов. Martovin lausuntoa sen suhteen, että Keskuskomiteasta on tullut toisen osapuolen ase sodassa toista vastaan. Keskuskomitea asetettiin puolue tehtävien täyttämisen aseeksi eikä aseeksi „toisen osapuolen sodassa toista vastaan". Тов. Martovin tuollainen väite on kokonaan ristiriidassa tosiasian kanssa. Kukaan ei voi ainoallakaan tosiasialla todistaa, että Keskuskomitea on aloittanut „sodan" ja käynyt sitä vähemmistöä vastaan. Päinvastoin vähemmistö, aloittaessaan boikotin, ryhtyi sotaan, joka aiheutti kiertämättömän vastaiskun. Edelleen vastustan myöskin sellaista väitettä, että Keskuskomiteaa kohtaan muka havaittava epäluottamus haittaa Keskuskomiteaa enemmän kuin Pää-äänenkannattajaa kohtaan havaittava epäluottamus haittaa sovinnollista myönteistä työtä. Sen suhteen, että sekasorron keskus ei ole muka ulkomailla, vaan Venäjällä, kuten тов. Martov inttää, minun on sanottava, että puolueasiakirjat todistavat päinvastaista. Viitaten asiakirjaan marraskuun 25 piltä тов.

Martov sanoi, että periaatteessa Keskuskomitea itse tunnusti kokoonpanonsa yksipuolisen luonteen suostuessaan kahden kooptointimiseen vähemmistöstä. Vastustan jyrkästi tuon asiakirjan sellaista tulkintaa, sillä osallistuin itsekkin sen laadintaan. Keskuskomitean toimenpiteellä oli kokonaan toinen merkitys. Keskuskomitea suostui kahden kooptointimiseen ei kokoonpanonsa yksipuolisuuden tunnustamisen vuoksi, vaan siksi, että me havaitsimme puolueessa täydellisen tosiasiallisen kahtiajakaantumisen. Käsitimmekö asiain-tilan oikein vaiko väärin — se on toinen kysymys... Meille kantautui silloin huhuja, että valmistellaan uuden äänenkannattajan julkaisemista... (P l e h a n o v: „Jos rupeamme vetoamaan huhuihin, niin emme pääse mihinkään”). Axelrod: „Mutta minä olen kuullut, että nykyään valmistellaan julkaistavaksi uutta äänenkannattajaa...”) Käännyin Neuvoston puoleen: koska tov. Martov on tulkinut Keskuskomitean paperin ⁴⁷ määrättyssä mielessä, olen pakotettu esittämään samasta asiasta oman tulkintani... En käsitä, miksi huomautukseni aiheutti täällä tällaisen kiihtymyksen. (P l e h a n o v: „Kysymys ei ole kiihtymyksestä, vaan siitä, että huhuihin vetoamiset ovat täällä sopimattomia”.) Voidaan sanoa, että vaikuttimeni ovat perusteettomia. Mahdollisesti! Mutta joka tapauksessa vakuutan, että noilla vaikuttimilla oli juuri se luonne, jonka vastikään osoitin.

Jaikan asian oleelliselta puolelta: tov. Martov on pannut epäilyksen alaiseksi Keskuskomitean vaikuttimet sen suostuessa kahden kooptointimiseen. Mutta minä vakuutan, että Keskuskomitea piti perustana sitä mielipidettä, että puolueessa jo vallitsee tosiasiallinen kahtiajakaantuminen ja että edessä on täydellinen muodollinen kahtiajakaantuminen äänenkannattajan erikoisen kustantamon, erikoisen kuljetuskoneiston ja Venäjällä olevan erikoisen järjestön mielessä. Ja nyt sanon järjestyksestä: tov. Martov huomautti asiallisesta puolesta eikä kokousjärjestyksestä. Käännyin Neuvoston puoleen kysymyksellä: oliko puheenjohtajan teko tässä tapauksessa oikea?

VII

Tov. Martov sanoi, että minä muka aloitin heti polemikista sen sijaan, että olisin rauhallisesti ja levollisesti ryhtynyt käsittelemään yleistä kysymystä, joka koskee keinojen

etsimistä sovun palauttamiseksi puolueessa. Minä en sitä tunnusta, sillä polemiikkiahan ei *aloittanut* kukaan muu kuin tov. Martov itse. Päätöslauselmaehdotuksessani ei ole mitään poleemista. Ilmankos tov. Axelrod nimittikin tätä päätöslauselmaa „paimenkirjeeksi”. Ja kuten tunnettua, paimenkirjeissä ei ole polemiikkia. Todellakin, minä puhuin siinä vain siitä, missä puitteissa puolueen sisäistä taistelua on käytävä, mitkä tämän taistelun muodot voidaan katsoa sallittaviksi ja mitkä on tunnustettava sallimattomiksi ja vaaralliseksi ei ainoastaan puolue-elämän normaaliselle kululle, vaan jopa puolueen olemassaolollekin. Samalla yritin huolellisesti karttaa sellaista kysymyksen asettelua, joka olisi voinut johtaa meidät uuteen tuloksettomaan polemiikkiin, — ehdotuksessani yritin olla lähtemättä niiden taistelumenetelmien arviosta, jotka ovat jo olleet ominaisia miltei puoli vuotta jatkuneelle puolueen kahden osan väliselle sodalle. Tov. Martov taas ei halunnut pysyä tällä pohjalla, vaan ryhtyi polemiikkiin. Olen kuitenkin valmis, jos niin halutaan, palaamaan myöhemmin siihen, mistä aloitin. Nyt mainitsen seuraavasta. Tov. Martov viittasi siihen, että Travinski hyväksyi toimituksen entisten jäsenten kooptoisien sen kokoonpanoon. Katson tarpeelliseksi korostaa tässä sitä seikkaa, että yksityiskeskusteluilla tai -neuvotteluilla ei ole merkitystä. Kaikki viralliset neuvottelut Travinski kävi kirjeellisesti. Hänen yksityiset lausuntonsa tov. Martov on nähtävästi ymmärtänyt väärin, ja *toisella kerralla* minä voin, jos tarvis tulee, todistaa sen.

Edelleen tov. Martov sanoi niin, että Keskuskomitean toiminnassa on paljon erilaisia puutteellisuuksia; siten tov. Martov astuu taaskin polemiikin alalle. Keskuskomitean toiminnassa ehkä onkin puutteellisuuksia, mutta tuon toiminnan arvostelu Pää-äänenkannattajan edustajan taholta ei ole nimenomaan mitään muuta kuin polemiikkia. Minä esimerkiksi katson vuorostani Pää-äänenkannattajan toiminnan eksyneen suoralta tieltä, mutta en kuitenkaan aloittanut täällä sen suunnan arvostelemisesta, minkä Pää-äänenkannattajan toiminta on saanut, vaan ilmoituksesta, että Keskuskomitean ja Pää-äänenkannattajan välillä vallitsee *molemminpuolinen* tyytymättömyys. Edelleen, vastustan sellaista väitettä, että tultuaan hyväksytyksi Neuvostossa minun päätöslauselmani tekisi tästä viimeksi mainitusta „sota-aseen”. Vetoimuksessani puhutaan vain

siitä, mitkä taistelumuodot ovat sallittuja ja mitkä sallimattomia... Mitä tekemistä siinä on „sota-aseilla”? Tov. Axelrod sanoi, että minä „aloitin iloisesti, mutta lopetin surullisesti”, ja moitti minua siitä, että kiinnitin koko huomioni puolueessa vallitsevan kahtiajakaantumisen todistamiseen. Mutta mehän jo eilen aloitimme kahtiajakaantumisen toteamisesta... Sitten, sen todistamiseksi, että sekasorron keskus ei ole ulkomailla, tov. Martov siteerasi tov. Vasiljevkin kirjettä joulukuun 12 pltä, jossa sanotaan, että Venäjällä on todellinen helveti⁴⁸. Huomautan sen johdosta, että myöskin ei-voimakkaat ryhmät voivat „luoda helvetin”, sillä useimmiten ja helpoimmin juuri pienet ja pikkumaiset rettelöt aiheuttavat suuria haittoja työlle. Olen jo maininnut eräälle entiselle toimittajalle lähettämästäni kirjeestä syyskuun 13 pltä. Tämän kirjeen esitän painetussa sanassa⁴⁹. Tov. Plehanov sanoo, että „suo”-sana on loukkaava. Palautan mieleen, että myöskin saksalaisessa sosialistisessa kirjallisuudessa ja saksalaisen puolueen edustajakokouksissa termi *versumpft* * aiheuttaa toisinaan pilailua, mutta ei milloinkaan — parkua loukkaamisesta. Käyttäessämme tuota sanaa me, minä enempää kuin tov. Vasiljevkaan, emme halunneet ketään loukata. Kun puhutaan kahdesta määrätynsuuntaisesta osapuolesta, niin näiden suuntausten välillä olevia epäröitsijöitä ja horjuvia nimitetään „suoksi”, minkä asemesta voitaisiin ehkä sanoa „kultainen keskitie”.

Keskuskomitean nimittäminen eksentriseksi voi ehkä olla näppärää, mutta sekin johtaa polemiikkiin. Sillä minähän voisin sanoa samantapaista myös Pää-äänenkannattajasta. Minulle sanotaan, että „vetoomukseni” on homeopaattinen keino allopaattista pahaa vastaan. En minä sitä kielläkään, että ehdottamani keino on vain palliatiivi, mutta allopaattisia keinoja me emme *tässä* voi löytääkään. Kun alatte puhua „allopaattisten”, radikaalisten keinojen välttämättömyydestä olemassaolevaa pahaa vastaan, niin menkää siinä tapauksessa loppuun asti. Sellainen keino on olemassa, ja tämä ainoa radikaalinen keino ei ole mikään muu kuin *edustajakokous*. Jo viisi kuukautta olemme tuloksetta yrittäneet päästä keskenämme sopimukseen („se ei ole totta!”)... se on totta, ja sen todistan teille asiakirjoilla... Yritykset

* — soinen. *Toim.*

päästä sopimukseen aloitimme syyskuun 15 p:nä, emmekä siihen ole vielä kukaan päässeet. Eikö tässä tapauksessa olisi parempi kääntyä sen kollegion puoleen, josta tov. Martovkin eilen puhui, ja sellaisena kollegiona voi olla vain puolue-työntekijäin edustajakokous. Puolueen edustajakokous on juuri se kollegio, joka ratkaisee kysymyksen „tahtipuikosta”. Edustajakokouksessa me olemme läsnä „tapellaksemme” muun muassa myös „tahtipuikosta” (ei tietenkään sanan karkeassa merkityksessä). Siellä tapahtuu taistelu äänestyslippusilla, kanssakäymisenä tovereiden kanssa j.n.e., ja siellä on tällainen taistelu keskusten kokoonpanosta sallittua, mutta edustajakokouksen ulkopuolella sitä ei pitäisi puolue-elämässä olla.

Siis jos „paimenkirjeeni” on palliatiivi, niin muuta, radikaalisempaa keinoa kuin edustajakokous ei ole, ellette halua tehdä pahetta kroonilliseksi. Tov. Axelrod mainitsi, että Länsi-Euroopassa keskustelinten edustajat huomioivat heidän politiikkaansa kohdistuvan opposition puolueen kaukaisimmillakin kulmakunnilla ja pyrkivät sovittamaan syntyneet selkkaukset neuvottelemalla tuon opposition kanssa... Mutta samoinhan tekee meidänkin Keskuskomiteamme. Keskuskomitea lähetti sitä varten kaksi jäsentään ulkomaille⁵⁰, Keskuskomitea on *kymmeniä* kertoja neuvotellut opposition eri edustajain kanssa todistellen heille heidän perustelujensa tolkkuttomuutta, heidän luulojensa kuvitelmallisuutta y.m., y.m. Täytyy sanoa, että se on mahdotonta voimien, varojen ja ajan haaskausta, ja tässä mielessä me olemme todellakin historian edessä vastuussa.

Siirtyen jälleen kysymykseen käytännöllisistä ehdotuksista minä toistan, että teillä on vain yksi radikaalinen keino tämän surullisen polemiikkikauden lopettamiseen — edustajakokous. Päätöslauselmani tarkoituksena oli se, että taistelu puolueen sisällä saataisiin johdettua normaaliempiin puitteisiin... Sanotaan, että tikku jää kuitenkin ihoon, että sairaus on syvemmällä... Siinä tapauksessa koko tikku voidaan vetäistä pois vain edustajakokouksen koollekutsumisella.

VIII

Naurettavaa on puhua sellaisen vaatimuksen loukkaavaisuudesta, joka rajoittuu vain selvytyteen ja tarkkuuteen. Olemme kymmeniä kertoja nähneet (ja erikoisesti Liigan

edustajakokouksessa), minkälaiseen väärinkäsitysten paljouteen ja jopa skandaaleihin yksityiseskustelujen väärät esittämiset johtavat. Tämän tosiasian kieltäminen olisi kummallista. Minä väitän, että sekä Pää-äänenkannattajan edustaja että osittain tov. Plehanov ovat käsittäneet väärin tov. Travinskin yksityiseskustelut. Kuulkaahan muuten, mitä tov. Travinski kirjoittaa minulle kirjeessään joulukuun 18 pltä: „Juuri nyt on saatu tieto, että toimitus on lähettänyt komiteoille mitä *pahalaatuisimman* (miedonnan voimakkaamman sanonnan) virallisen kirjeen. Siinä toimitus suorastaan hyökkää Keskuskomiteaa vastaan, uhkaa, että Neuvoston kautta se voisi nytkin pakoittaa kooptoimaan kenet haluaa, mutta ei halua vielä ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, vaan kääntyy komiteoiden puoleen viitaten Keskuskomitean perhekuntalaisuuteen ja toimintakyvyttömyyteen, Leninin kooptoimisen laittomuuteen... Suuri määrä henkilökohtaisia hyökkäilyjä. Sanalla sanoen kaikkien minulle annettujen lupauksen inhoittavaa ja... (taaskin jätän pois liian räikeän sanonnan) rikkomista. Olen kauhean suutuksissani. Onkohan Plehanov todellakin osallistunut tuohon? Jekaterinoslavin komitea on kovasti kuohuksissaan tuosta kirjeestä ja lähetti hyvin jyrkkäsanaisen vastauksen... Nykyään vähemmistö repii mielettömästi rikki yhdistäviä lankoja. Komiteoille lähetetty kirje on mielestäni viimeinen tippa ja avoin haaste. Ja mitä tulee henkilökohtaisesti minuun, niin olen sitä mieltä, että Leninillä on täysi oikeus julkaista kirjeensä muuallakin kuin „Iskrassa”. Luulen, ettei muillakaan tovereilla ole mitään sitä vastaan”.

Sellaisia ovat seikat, jotka todistavat, että tov. Travinskin mielipiteestä on luotu väärä käsitys. Tov. Travinski saattoi *olettaa* kooptaation, toivoen hyvän sovun aikaansaamista puolueessa, mutta hänen toiveensa eivät lainkaan toteutuneet.

Osoittautui, että Martovin ja hänen toveriensa toimitus alkoi rauhan asemesta sodan enemmistöä vastaan. Mutta Travinski toivoi ja voi toivoa rauhaa.

Osoittautui, että Plehanovin yritykset „anarkististen individualistien” hillitsemiseksi eivät onnistuneet (hänen ponnisteluistaan huolimatta). Sen vuoksi toiveet, joita oli sekä minulla että Travinskillä, toiveet siitä, että Plehanov onnistuu pidättämään uuden toimituksen sodasta enemmistöä vastaan, nuo toiveet eivät toteutuneet. Tämä vain

todistaa, etteivät kaikki toiveet toteudu; minä itsekin erosin toimituksesta toivoen, että se edistäisi rauhaa, mutta minunkaan toiveeni eivät toteutuneet. Kukaan ei kiellä sitä tosiasiaa, että yksityisneuvotteluja on pidetty, on vain tehtävä ero erillisten henkilöiden ilmaisemien toiveiden ja odotusten ja kokonaisten kollegioiden päätösten välillä. Huomautuksessani sen suhteen, että täällä ei ole sopivaa tehdä johtopäätöksiä yksityisneuvotteluista, ei ole Neuvoston jäsenille mitään loukkaavaa. Torjun päättäväisesti sen väitteen, että tov. Travinski oli kategorisesti luvannut kooptaation Keskuskomiteaan. Epäilemätöntä on, että hän matkusti pois rauhan toivossa ja saattoi tuon rauhan tuloksena aavistaa kooptaation, mutta ei luvata sitä kategorisesti.

Vetoomustani vastaan tov. Martov esittää sen argumentin, että vetoamus sisältää vain toisen osapuolen hyökkäilyt. Asia ei ole niin. Ja sitäpaitsi voin esittää lisäpäätöslauselman ja muuttaa ne sanonnat, jotka tov. Martovia eivät miellytä, mutta hänen väitteensä, että päätöslauselmani on yksipuolinen,— se on jonkinlainen nonsens*. Aikaisemmin minun päätöslauselmastani sanottiin, että se muistuttaa paimenkirjettä, että se on täynnään truismeja j.n.e., mutta kukaan ei väittänyt sillä olevan pyrkimystä uusien haavojen iskemiseen. Tov. Martov moittii minua siitä, että minä välttelen suoran vastauksen antamista tov. Plehanovin esittämään kysymykseen, haluaako Keskuskomitea kooptoida „vähemmistön” edustajia vai ei. Miten me voisimme antaa teille vastauksen esitettyyn kysymykseen, kun emme tiedä, kuinka tähän kysymykseen suhtautuvat nyt kaikki muut Keskuskomitean 9 jäsenestä. (P l e h a n o v: „Te ette ymmärtänyt tov. Martovia”.) Sanoa, että minä välttelen tahallisesti,— se on naurettavaa. Minä en voinutkaan antaa sitä vastausta, jonka puuttumisen takia minua syytetään välttelemisestä. Olen sanonut selvästi, että tyytymättömyys keskustelinten kokoonpanoon on molemminpuolinen. Täytyyhän ottaa huomioon muidenkin toverien mielipide. Minulle sanotaan: pitää päästä sovintoon, mutta me olemme yrittäneet päästä sovintoon jo viisi kuukautta. Sen vuoksi tov. Martovin oletus, että ehdottaessaan edustajakokousta Keskuskomitea todistaa siten oman vararikkonsa ja voimattomuutensa, on suorastaan

* — tulkittomuus. *Toim.*

naurettava. Eikö Keskuskomitean taholta sitten ole jo tehty kaikki mahdolliset yritykset selkkauksen ratkaisemiseksi kotoisin keinoin? „Keskuskomitea ilmaisee kyvyttömyytensä”... Kyvyttömyytensä mihin? taisteluun? rauhan aikaansaamiseen puolueessa? Niinpä tietysti! Ja ehdotukseni, joka kritikoitiin täällä kelvottomaksi, on sen silminnähtävästi osoittanut. Teidän päätöslauselmanne puhuu niin sanoakseni alueen riistämistä vastustajalta, mutta sellainen vaatimushan johtaa vastavaatimuksiin, ja minä asetan kysymyksen jopa näinkin: onko Keskuskomitealla oikeus aloittaa jälleen neuvottelut siltä pohjalta? Sillä onhan komiteoita, jotka *moittivat* Keskuskomiteaa Liigalle tehdyistä myönnytyksistä⁵¹. Te tahdotte, että me ottaisimme huomioon vähemmistön *välittämättä* enemmistöstä. Se on huvittavaa. Mutta edustajakokouksen karttaminen näyttäisi sellaisissa oloissa edustajakokouksen pelkäämiseltä. Juuri siksi me tunnustamme voimattomuutemme, mutta emme siinä mielessä kuin tov. Martov sen ymmärtää. Keskuskomitea on todellakin voimaton sovittamaan puolueessa olevia riitaisuuksia, ja juuri siksi me käännyimme Neuvoston puoleen ehdottaen edustajakokouksen koollekutsumista. Edelleen, puhtaasti juridisen kysymyksen Neuvoston oikeudesta edustajakokouksen koollekutsumiseen tov. Martov tulkitsee aivan väärin. Säännöissä on sanottu: „Edustajakokouksen kutsuu koolle (mahdollisuuksien mukaan ei harvemmin kuin kerran kahdessa vuodessa) puolueen Neuvosto”. Siis Neuvostolla *on oikeus* kutsua edustajakokous koolle *aina*. Neuvosto *on velvollinen* kutsumaan edustajakokouksen koolle vain yhdessä määrätystä tapauksessa. (M a r t o v: „Säännöistä suoraan johtuu, että Neuvosto on velvollinen kutsumaan edustajakokouksen koolle, kun sitä vaatii täysivaltaisten järjestöjen määrätty luku tahi kun edellisestä edustajakokouksesta on kulunut kaksi vuotta. Näin muodoin ennen kaksivuotisen aikamäärän kulumista ja ennen järjestöjen määrätyn luvun ilmoitusta edustajakokouksen välttämättömyydestä Neuvosto ei voi kutsua sitä koolle”. P l e h a n o v: „Kysymyksen edustajakokouksen koollekutsumisen ehdoista minä katsoisin nyt täällä käsiteltäviin kuulumattomaksi, koska se on edesämme olevien tehtävien kannalta sivullinen kysymys”.)

Tov. Martovhan tämän kysymyksen herätti, emmekä me ole päättäneet ottaa sitä pois päiväjärjestyksestä. Martov

sanoo, ettei Neuvosto voi kutsua koolle edustajakokousta, mutta minä sanon, että voi. Edustajakokouksen kutsuu koolle puolueen Neuvosto ilman minkäänlaisia kyselyjä, milloin hyvänsä — mahdollisuuksien mukaan ei harvemmin kuin kerran kahdessa vuodessa. Tov. Martov sanoo, että edustajakokouksen koollekutsuminen — se on ultima ratio. Niin, ja nytkin keskustelujemme tuloksettomuus vahvistaa sen.

Muistutan, että periaatteessa tov. Martov itse tunnusti, että sellaisten henkilöiden kollegiolla, jotka eivät ole osallistuneet riitaisuuksiimme, voi olla hyödyllinen osuus sovun aikaansaamisessa puolueessa. Mutta koska meidän omat yrityksemme sovinnon aikaansaamiseksi eivät ole johtaneet mihinkään tuloksiin, koska me painetussa sanassakin häidin tuskin pysymme polemiikin sallittujen muotojen maaperällä, niin vakuutan, että vain ulkopuoliset toverit voivat sanoa ratkaisevan sanansa. Me, Keskuskomitean edustajat, emme ota itsellemme vastuuta tulevista yrityksistä sovun aikaansaamiseksi puolueessa emmekä näe muuta rehellistä keinoa riitaisuuksiemme lopettamiseksi kuin vetoamisen edustajakokoukseen. Siirryn tov. Plehanovin huomautukseen, minkä hän teki „suo”-sanasta. (Plehanov: „Minä vastasin tov. Vasiljevin kysymykseen, joka käytti tuota termiä puolueen eräästä osasta; toistan, että puheenjohtajana en voi sallia sellaisia sanoja puolueen Neuvostossa”.) Minulle huomautetaan täällä, etten puhu mitään Keskuskomitean epänormaalisesta ja yksipuolisesta kokoonpanosta, mutta minä totean sen tosiasian, että puolueessa on kaksi osapuolta, jotka taistelevat keskenään sallimattomin keinoin. Olemme siirtyneet sellaiselle maaperälle, jolloin mikään myönteinen työ ei ole mahdollista.

IX

Ennen kuin siirryn itse asiaan, huomautan vielä sivumennen, ettei Sumpf *-sana milloinkaan ketään loukkaa.

Edelleen, neuvotteluista Travinskin kanssa. Sanoistani tehtiin täällä sellainen johtopäätös, että minä muka kiellän sen tosiasian, että Travinskin kanssa on käyty neuvotteluja. En lainkaan. En kieltänyt sitä tosiasiaa, että neuvotteluja

* — suo. Toim.

on käyty, vaan totesin vain eron sen merkityksen välillä, mikä voi olla yksityisneuvotteluilla ja mikä on virallisilla neuvotteluilla. Esitin täällä itsensä Travinskin *kirjeen* todistukseksi siitä, että joskin tov. Travinski oli ennen samalla katsantokannalla kuin tov. Plehanov, niin myöhemmin hän muutti katsomustaan. Tämän vuoksi katsoisin aivan sopimattomaksi kysymyksen asettamisen siitä, kehen Ranska uskoo. „Ranskaan” vetoaminen ei ole lainkaan tarpeellista.

Tov. Plehanov huomautti, ettei sovinnollisella „vetoomuksellani” ole ollut muka vaikutusta edes minuun itsestäni. Toistan, että „vetoomuksessani” minä ilmaisen vain toivomukseni, ettei vissejä taistelumenetelmiä käytettäisi. Minä kehoitan sopuun. Minulle vastataan *hyökkäyksellä* Keskuskomitean kimppuun ja sitten ihmetellään, että minä *silloin* käyn Pää-äänenkannattajan kimppuun. *Sen jälkeen*, kun hyökkäys Keskuskomitean kimppuun on tehty, minua moititaan tuohon hyökkäykseen vastaamisen vuoksi sovinnollisuuden puutteesta! Kaikkien meillä Neuvostossa käytyjen keskustelujen tarkasteleminen on riittävää, jotta voidaan nähdä, kuka alkoi ehdottaa rauhaa status quo'n * perustalla ja kuka jatkoi sodalla Keskuskomiteaa vastaan. Minulle sanotaan, että Lenin ei muuta tehnytään kuin toisteli oppositiolle herkeämättä: „tottele äläkä aprikoi!”... Asia ei ole aivan niin. Syys- ja lokakuussa käymämme koko kirjeenvaihto todistaa päinvastaista. Muistutan vaikkapa siitä, että lokakuun alussa minä (yhdessä Plehanovin kanssa) olin suostuvainen kooptimaan kaksi toimitukseen. Edelleen, mitä tulee ultimaatumiin, johon itse osallistuin, minä myönsin teille silloin kaksi paikkaa Keskuskomiteassa. Sen jälkeen seurasi puoleltani uusi myönnytys toimituksesta eroamiseni muodossa,— eroamiseni siinä tarkoituksessa, etten olisi esteenä muiden tulolle. Tästä näkyy, että minä en ainoastaan sanonut: „tottele äläkä aprikoi”, vaan annoin myös periksi. Siirryn itse asiaan. Päätöslauselmaani suhtautuminen näyttää minusta hyvin kummalliselta. Todellakin, syyttääkö se sitten jotakuta, vai onko se luonteeltaan hyökkäys jonkun kimppuun? Siinä on puhe ainoastaan siitä, onko sellainen ja sellainen taistelu sallittua vai ei. Että taistelu on olemassa — se on tosiasia, ja kysymys on vain

* — entisen tilan. *Toim.*

siitä, että erotettaisiin tämän taistelun sallittavat muodot sallimattomista. Ja siksi kysynkin: onko tämä ajatus hyväksyttävissä vai ei? Siis sellaiset sanonnat kuin „taisteluase”, „hyökkäys vähemmistön kimppuun” j.n.e. ovat päätöslauselmani suhteen aivan sopimattomia. Ehkei sen sanamuoto ole onnistunut — siitä en ryhtyisi erikoisesti kiistelemään ja olisin suostuvainen sanamuodon muuttamiseen, mutta sen olemusta, joka sisältyy vaatimuksen esittämiseen puolueen sisällä taisteleville osapuolille käydä tuota taistelua vissejä sallittuja puitteita ylittämättä, tätä olemusta vastaan ei voida kiistää. Sellainen suhtautuminen päätöslauselmaan, minkä se on täällä osakseen saanut, näyttää minusta yksipuoliselta, sillä toinen asianomainen osapuoli hylkää sen, katsoen siinä olevan jonkinlaisen vaaran itselleen. (P l e h a n o v: „Muistutan, että olen jo moneen kertaan sanonut, että Neuvostossa ei ole kahta osapuolta”.) Minä voin huomauttaa, että puhun *kahdesta osapuolesta*, jotka ovat olemassa tosiasiallisesti, enkä Neuvoston juridisesta jakaantumisesta kahteen osaan. Tov. Plehanovin päätöslauselmaan, josta täällä ei ole asiallisesti mitään sanottu, toimituksen edustajat eivät lisänneet mitään. Minä taas odotin koko ajan tuon päätöslauselman yksipuolisen luonteen muuttamista.

7

PUHEET PUOLUEEN III EDUSTAJAKOKOUKSEN
KOOLLEKUTSUMISESTA
TAMMIKUUN 17 (30) pnä

I

Kysymykseen edustajakokouksen koollekutsumisesta ei voida paljoakaan lisätä. Puolueen hirveän vaikeaa tilaa kuvaa myös keskustelujen kulku Neuvostossa. On jo monesti mainittu, että edustajakokouksessa muodostui kaksi miltei yhtä suurta osaa, niin että yhden poistuttua „enemmistöstä” ne tulivat aivan samansuuruisiksi. Minä en näe, millä tavalla tämä samansuuruisuus voisi johtaa sopuun ilman puolueen edustajakokousta. Kukaan ei epäile sitä, että riidat johtavat huutaviin epänormaalisiin. Se täytyy katsoa epäilemättömäksi tosiasiaksi, että sotaisa mieliala on vallalla *kummallakin puolella*. Kaikkien näiden seikkojen kannalta ei voida kuvitella mitään muuta rehellistä ja oikeaa ulospääsyä kuin ainoastaan edustajakokouksen koollekutsuminen. Tov. Martov viittasi teknillisiin, rahallisiin y.m. vaikeuksiin, joita edustajakokouksen koollekutsumista koskevan ehdotukseni toteuttamisessa on, mutta asioiden nykyinen tila on paljon pahempi kuin kaikki nuo vaikeudet.

II

En voi olla samaa mieltä Martovin kanssa; hän kuvasi edustajakokouksen tehtävät väärin. Hän sanoo, että kaikkien tovereiden erimielisyyksistä ei ole vielä otettu selvää, että edustajakokouksen koollekutsuminen pysäyttäisi rajankäyntiprosessin ja organisatorisen selkkauksen valaisemisen kirjallisuudessa. Minusta näyttää, että *periaatteellisten* erimielisyyksien vapaata selvittelyä varten juuri onkin poistettava kriisi, puhdistettava ilmapiiri rettelöistä, ja sitä varten on kutsuttava koolle edustajakokous. III edustaja-

kokous ei ole tarpeen sitä varten, että ehkäistäisiin taistelu, vaan sitä varten, että se saatettaisiin normaalsiin puitteisiin. Kummallista on puhuakin sellaista, että edustajakokous muka ehkäisee periaatteellisen taistelun. Palautan mieleen puheenjohtajan II edustajakokouksessa sanomat sanat, joiden ajatus oli siinä, että puolueohjelmaammekin täytyy kehittää ja selventää edelleen; mutta juuri sitä varten, että mielipiteiden periaatteellinen taistelu olisi menestyksellistä ja antoisaa, tarvitaan nimenomaan sellaiset olosuhteet, joita nykyhetkellä ei ole. Minä vastustan täällä esitettyjä historiallisia rinnastuksia ja viittauksia „Rabotsheje Deloon”. Asiain nykyisen tilan ja kolme vuotta sitten vallinneen tilan välinen ero on siinä, että yhtenäistä puoluetta ei silloin vielä ollut, mutta nyt se on. Juuri niiden näkökannalta, jotka puhuvat täällä erilleen lohjenneesta puoliskosta, juuri heidän näkökannaltaanhan ei voida vastustaa edustajakokouksen koollekutsumista sen epänormaalisuuden poistamiseksi, jota me emme nyt omin voimin pysty hävittämään. Myönteinen työ ja periaatteellisten erimielisyyksien selvittely käy mahdolliseksi vasta sitten, kun III edustajakokous poistaa tuon epänormaalisuuden ja saattaa mielipiteiden taistelun määrättyihin puitteisiin.

III

Tov. Plehanov esitti selvästi „lujan”, mutta väärän perustelun. Jos III edustajakokous johtaisi kahtiajakaantumiseen, niin se merkitsisi sitä, ettei ole halua alistua enemmistön tahtoon, ei ole halua työskennellä yhdessä, t.s. ettei meillä tosiasiaassa ole puoluetta. Kaikki myönsivät, että tov. Travinskin yritykset selkkauksen sovittamiseksi eivät olleet tuloksettomia, ja sellaisia tovereita kuin Travinski on paljon, ja edustajakokous tulee nimenomaan olemaan tällaisten tovereiden tapaamista ja keskustelua. Tulinen taistelu, päättäväinen taistelu, joka on täynnä jopa hillittömyyksiä, ei ole vielä kahtiajakaantumista. Jos on todellista halua työskennellä yhdessä, niin pitää olla myös halua alistua enemmistön, s.o. edustajakokouksen tahtoon.

8

PUHEET PUOLUEKIRJALLISUUDEN JULKAISEMISESTA
TAMMIKUUN 17 (30) pnä

I

Aloitan lopusta. Tov. Martov ymmärsi ja selitti Keskuskomitean kirjeet väärin, varsinkin rahavaroja koskevat kirjeet. Hän on unohtanut, että nuo kirjeet ovat jatkoa siihen keskusteluun, joka hänellä, Martovilla, oli Travinskin kanssa. Martov itse kirjoitti tuon keskustelun sisällöstä seuraavin sanoin: „Tov. Travinskille, kuten myös teille henkilökohtaisesti, minä muistutin 5—6 tuhannesta sen summan oletettuna miniminä, mikä puolueelle voidaan saada *vuoden* kuluessa niistä kahdesta lähteestä, joihin toimituksen jäsenillä on pääsy”. Minä ilmoitan Travinskin tiedoitaneen meille, että tuo summa annetaan kerralla eikä vuoden kuluessa, joten siinä on jokin väärinkäsitys. Tosiasia on se, että me luotimme noiden 5 tuhannen saamiseen ja sen mukaisesti jaoimme varat venäläisen ja ulkomaisen kassan kesken.

Tov. Martov sanoi, että kumpikin rahalähde (muuten kuinka väärin (kiihdyksissään) toimitus asian esittää, näkyy jo siitäkin, että Keskuskomitealle kirjoittamissaan kirjeissä Martov käytti sitaattimerkeissä jopa sanontaa „rahasäkit” ja pani tuollaisen sanonnan meidän syyksemme. Todellisudessa tuo sanonta ei ole meidän, vaan Martovin) — no niin, tov. Martov sanoi, että kumpikin rahalähde on meille tunnettu. Niin, ne ovat tunnettuja, mutta kysymys ei ole niiden tuntemisesta, vaan saavutettavissa olemisesta. Minulle on tunnettua, että vuodessa toinen lähde voisi antaa jopa 10 tuhatta, toinen jopa 40, mutta siitä ei asia parane, koska ne ovat minulle *saavuttamattomia*. Noiden lähteiden muuttamisessa saavutettavista *saavuttamattomiksi* juuri ilmeneekin se rahavarojen saannin lakkauttaminen, joka on puoluetistelussa ehdottomasti sallimaton menetelmä.

Sen lisäksi on juuri nyt äskettäin tapahtunut paloja, jotka ovat koskeneet henkilöitä, joiden piti saada rahaa Venäjällä. Täällä ei rahaa ole, mutta Venäjältä sitä ei onnistuta kotoon saamaan, ja se tulee vaatimaan useampia satoja ruplia erikoisvaltuutettujen lähettämiseen. Rahaa tietenkin saadaan, ellei satu vielä onnettomuuksia, mutta ei saada pian ja tuskinpa täysin riittävästi.

Se ei ole lainkaan totta, että Keskuskomitean kirjeessä olisi ollut uhkauksia. Mitään uhkauksia ei ollut, sillä Keskuskomitea piti koko ajan huolta Pää-äänenkannattajan julkaisemisesta. Konspiratiivisista kohtauspaikoista antaa vastauksen тов. Васильев. Meidän tietojemme mukaan toimitus lähettää asiamiehensä eri puolille Venäjää. Se edellyttää, että Pää-äänenkannattajalla on oma erikoinen kassansa, mikä merkitsee puolueen tosiasiallista kahtiajakaantumista. Se on ristiriidassa sääntöjen kanssa, jotka vaativat, että Keskuskomitean pitää olla kaikesta täysin tietoinen ja että niin kuin *kassa* kuin myöskin kaikkien käytännöllisten asiain järjestely on keskitetty *täydellisesti* sen käsiin. Muodostaessaan oman matkoillakäynti- ja asiamieskeskuksensa, käytännöllisen johdon ja komiteoiden asioihin puuttumisen keskuksensa, Pää-äänenkannattaja rikkoo näitä sääntöjä mitä räikeimmällä tavalla. Tuollainen puoluesääntöjen vastainen asiamieskunta tuo toimintaan suoranaista desorganisaatiota. Keskuskomitea ei voi vastata asioiden hoitamisen järjestyksestä eikä vastaa siitä, koska epäjärjestystä aiheuttaa systemaattisesti itse Pää-äänenkannattaja. Tässä on Odessasta ja Bakusta saatuja kirjeitä, jotka kuvaavat asiointilaa tässä suhteessa. Odessasta kirjoitetaan joulukuun 24 pnä: „Eilen meillä kävi Zagorski⁵², joka ilmoitti, että toimitus on lähettänyt hänet valtuutettuna ja antanut tehtäväksi tiedoittaa komiteoille viime tapahtumista, neuvotteluista, asioiden nykyisestä tilasta toimituksessa, toimituksen pyynnöstä lähettää aineistoja, avustaa, tilata lehtisiä tai lähettää aiheita yleisiä lehtisiä ja myös kirjasia varten, joiden julkaisemiseksi on muodostettu ryhmä. Kertasi kaikkea vanhaa ja todisteli kiihkeästi vähemmistön oikeellisuutta, jalomielisyyttä ja „lojalisuutta”. Komitea kuunteli häntä loppuun, teki muutamia kysymyksiä, kysyen muun muassa, oliko hän ottanut tehtävänsä myös Keskuskomitean tieteen, mihin hän lyhyen ja suoran vastauksen: kyllä tai ei — asemesta alkoi puolustella

itseään ja todistella, että toimituksella on täysi oikeus kääntyä komiteoiden puoleen Keskuskomitean tietämättäkin. Vaati, että tiedoksi saatettu käsiteltäisiin ja päätöslauselma laadittaisiin siinä heti hänen läsnäollessaan. Siihen komitea vastasi, että tiedoksi saatetun se merkitsee kuulluksi; mitä taas käsittelyyn ja päätöslauselmaan tulee, niin komitea tekee sen silloin, kun katsoo tarpeelliseksi, mutta nyt siirtyy päiväjärjestyksen kysymyksiin”⁵³. Ja nyt kuuluu, mitä sanotaan kirjeessä Bakusta tammikuun 1 pltä: „Bakun komiteaan saapui Martyn⁵⁴ Pää-äänenkannattajan selostus mukanaan ja peittelemättä aikoen kylvää epäluottamusta Keskuskomiteaa kohtaan. Kun hän lopussa halusi saada tietää komitean mielipiteen, niin hänelle vastattiin: me luotamme Keskuskomiteaan ehdottomasti. Kun hän sanoi siihen, että hänelle olisi mielenkiintoista saada tietää, kuinka Pää-äänenkannattajaan suhtaudutaan, niin hänelle sanottiin suoraan, että sen jälkeen, mitä juuri oli kuultu (hänelle toimeksiannetun selittäminen), luottamus siihen „on alkanut horjua” ”⁵⁵.

Laitonta ja epäkonspiratiivista on myös se, kun Pää-äänenkannattaja antaa tietoituksia Keskuskomitean kokoonpanosta ei ainoastaan komiteoille, vaan myös yksityishenkilöille (esimerkiksi Drujanille, mistä Keskuskomitea kirjeessään Pää-äänenkannattajalle mainitsi). Mitä taas tulee „sotaisiin suhteisiin”, niin siinä se juttu onkin, että tov. Martov sekoittaa siinä kaksi aivan eri asiaa. Myönteisen työn ja varojen hankkimisen alalla ovat sotaiset suhteet (boikotti y.m.) ehdottomasti sallimattomia, eikä niitä Keskuskomitean puolelta ole milloinkaan ollutkaan. Mutta kirjallisuuden alalla „sota” on sallittua, eikä kukaan ole milloinkaan estänyt Pää-äänenkannattajan polemiikkia. Muistutan, että jo paljon aikaisemmin Keskuskomitea ilmaisi olevansa täysin suostuvainen julkaisemaan sekä Danin kirjeen opposition tunnuksista että Martovin kirjaan „Vielä kerran vähemmistönä”, vaikka ne kumpikin sisältävät hyökkäilyjä Keskuskomiteaa vastaan.

Pää-äänenkannattajan kirjallisuuden julkaisemisessa ei Keskuskomitean puolelta ole ollut vähäisintäkään keskeytystä. Ei ole ollut ainoatakaan tapausta, että Keskuskomitea olisi jakanut kirjallisuutta väärin tai puolueellisesti, että se olisi „tehnyt vääryyttä” vähemmistökomiteoille. Päinvastoin, Travinski todisti ja osoitti, että vähemmistökomiteat

on varustettu runsaasti ennen muita, ja tov. Martovinkin oli pakko myöntää, että tällä alalla Keskuskomitean toiminta on ollut moitteetonta. Mitä tulee puoluekirjallisuuden luovuttamisesta kieltäytymiseen, niin asia on seuraava. Poikkeuksetta *jokaiselle* puolueen jäsenelle (jos hän herättää luottamusta konspiratiivisuutensa y.m. puolesta) annetaan *ilmaiseksi* kirjallisuutta Venäjälle vietäväksi ja siellä Keskuskomitean asiamiehille luovutettavaksi levittämistä varten. Mutta kun löytyy ihmisiä, jotka rohkenevat nimittää itseään puolueen jäseniksi ja samaan aikaan kieltäytyvät luovuttamasta kirjallisuutta Keskuskomitean asiamiehille yleistä levittämistä varten, niin on ymmärrettävää, että sellaisten henkilöiden kanssa Keskuskomitealla ei ole mahdollisuutta (eikä oikeuttakaan) olla asioissa. Ja jos nuo henkilöt sitten ostavat kirjallisuutta erillisiä näpértelylaitoksiaan varten, jotka desorganisoivat yleistä työtä, niin sitä pahempi heille.

II

En kerta kaikkiaan voi ymmärtää, mitä röyhkeätä ekspeditöörin⁵⁶ ensimmäisessä ja toisessa kirjeessä oli. Hän pyytää tietoja, jotka ovat asioita koskevaa tilitysselostusta varten tähdellisiä, mutta toimitus, sen sijaan että olisi antanut toverillisen vastauksen hänen pyyntönsä sisältöön nähden, vastauksen, joka sittenkin jäi hänelle antamatta, kuittaa asian aito byrokraattisilla selityksillä. Esitän tässä esimerkin Pää-äänenkannattajan todella röyhkeästä kirjeestä Keskuskomitealle. „Pää-äänenkannattajan toimitus kiinnittää Keskuskomitean huomiota siihen seikkaan, että Keskuskomitean kolmen jäsenen ulkomailla oleskelu, jota eivät puolla mitkään asialliset näkökohdat ja joka johtaa puolueen sääntöjen edellyttämättömän uuden organisatorisen keskuksen muodostamiseen, aiheuttaa puolue-elämässä kiertämättömästi politikoimista ja desorganisaatiota”... Sehän on suoranaista *haukkumista* (politikoiminen) ilman tosiasioiden ja todisteiden varjoakaan! Keskuskomitea vastasi siihen: „Ellei toimitus toimisi äärimmäisen kiihtyneisyyden tilassa, niin se helposti oivaltaisi, miten äärimmäisen sopimattomia ovat sen huomautukset siitä, kuinka monta Keskuskomitean jäsentä on ulkomailla”. Toimituksen tähän ja muihin säädyttömiin menettelyihin (kuten naurettava

viittaus johonkin muka „salaiseen” painatukseen) Keskuskomitean ulkomainen edustaja on vastannut vain kehoituksella „muistaa puoluevelvollisuus ja lopettaa teot, jotka voivat kirjallisuudessa käytävästä polemiikista luoda aiheita kahtiajakoon”⁵⁷...

Siitä, että jopa porvarillisetkin kustantamot muka antavat toimittajille *satoja* kappaleita, en ole kuullut, se täytyy tunnustaa. Koettakoon тов. Martov, ellei hän puhu joutavia, kysyä Dietziltä, antaako tämä Kautskylle 400 kappaletta „Neue Zeit” * lehteä levitettäväksi? Taikka kysyä Singeriltä tai Fischeriltä, vaatiiko Gradnauer 200 kappaletta „Vorwärts”⁵⁸ lehteä myöskin levittääkseen niitä omin varoinsa? Saksalaiset sosialidemokraatit käsittävät anarkian ja järjestyksen välisen eron. Kysymys rahoista nousi ennen paloa, mutta minähän viittasin vain siihen muutokseen tämän kysymyksen järjestämisessä, jonka palo on aiheuttanut.

Miten toimitus sekoittaa sallittavan polemiikin ja sallimattoman boikotin, näkyy erittäin räikeästi seuraavasta: kirjeessään tammikuun 4 pltä, vastatessaan rahoja koskevaan kyselyymme, toimitus mainitsee niiden „syiden” joukossa, „jotka vaikeuttavat sen harjoittamaa keskuskassan aktiivisen tukemisen propagointia tuttavien keskuudessa”, seuraavaa: „Keskuskomitean asiamiehet ja heidän suojelukseensa olevat henkilöt puhuvat kokouksissa uhkaavia sanoja toimituksen nykyisen kokoonpanon laittomuudesta (josta muuten puhutaan myös Keskuskomitean jäsenen Leninin kirjeessä...)”. Tästä näette, millaista poliittisten käsitysten hämmästyttävää vääristelyä se on! Kysymys rahalähteiden myöntämisestä (tai epäamisestä) *liitetään* kysymykseen, joka koskee puheissa ja kirjasissa harjoitettua polemiikka! Eikö tuo sitten ole aatteellisen taistelun sekoittamista nurkkakuntalaisten välienselvittelyjen ja rettelöiden kanssa?! Kysymys toimituksen kokoonpanon (ja toiminnan) hyväksymisestä tai ei-hyväksymisestä puolueen jäsenten taholta *sekoitetaan* kysymykseen „laillisuudesta”! Eikö se sitten ole byrokraattista formalismia?! Luonnollista on, että Keskuskomitean ulkomainen edustaja vastasi siihen: ... „Keskuskomitean edustajana katson tarpeelliseksi huomauttaa toimitukselle, ettei ole mitään syytä nostaa kysymystä *laillisuu-*

* — „Uusi Aika”. Toim.

desta y.m.s. ulkomaisten referaattien yhteydessä pidettyjen kiihkeiden puheiden perusteella tai kirjallisen polemiikin perusteella... Jos toimitus katsoo polemiikissa olevan hyökäyksiä sitä itseään vastaan, niin sillähän on täysi ja mitä täydellisin mahdollisuus vastata. Onko järkevää kiiivailla joidenkin polemiikissa esiintyneiden räikeyksien (toimituksen näkökannalta räikeyksien) vuoksi, kun ei missään ole puhettakaan boikotista enempää kuin muustakaan epälojalisesta (Keskuskomitean näkökannalta) toimintatavasta”⁵⁹... Äärimmäisen kummallista on todellakin, kun puhutaan joistakin „suojeluksessa olevista” henkilöistä... Mitä se merkitsee? Mitä tuollainen byrokraattinen kieli on? Mitä tekemistä Keskuskomitealla on referaattien yhteydessä pidettyjen puheiden kanssa? Meillä ei ole sensuuria puhevapauden ja polemiikkivapauden rajoittamiseksi. Eikö *sellaista* taistelua pidä sitten erottaa erilleen boikotista?

Tov. Martovin kertomusta Odessan komiteasta (joka oli muka kysynyt Keskuskomitealta, pitääkö Pää-äänenkannattajaan lähettää kirjeitä) minä pidän ilmeisenä leikinlaskuna. Vakavasti siitä ei voida puhua.

Toistan, ettei Keskuskomitean puolelta ole milloinkaan ollut ainoatakaan vähemmistön työstäsyryttämistapausta. Korostan, että tov. Martov itsekin tunnustaa, ettei hänellä ole tiedossa faktoja väärästä, yksipuolisesta tai puolueellisesta kirjallisuuden jakamisesta.

III

Tov. Martov on havainnut meidän taholtamme kumouksen uhkan. Se on naurettavaa. (Martov: „Entä ultimaatumia?”) Keskuskomitean „ultimaatumia” oli vastaus Staroverin ultimaatumiin. Ultimaatumia on viimeinen sanamme niistä hyvän sovun ehdoista, jotka voimme hyväksyä. Siinä kaikki. Vain sairas mielikuvitus saattoi havaita kumouspyrkimyksen vastauksessamme vähemmistölle, joka on vienyt puolueen epäilemättömästi kahtiajakoon. Enemmistöllä taas ei ole syytä ajatella kumousta. Mitä tulee „Iskran” levitykseen, niin sen kaikki numerot on jaettu mahdollisuuksien mukaan säännöllisesti, ja jos jokin komitea olisi katsonut itsensä tässä suhteessa „unohdetuksi”, niin siitä olisi pitänyt yksinkertaisesti vain tiedoittaa toverillisesti Keskuskomitealle. Sellaisia tiedoituksia emme tähän mennessä ole

saaneet. Mutta toimituksen kirje komiteoille ei ole toverillinen, vaan sotaisa teko.

Keskuskomitea on sitä mieltä, että kirjallisuuden jakaminen tulee tapahtua yksien käsien kautta ja että toinen jakamiskeskus on tarpeeton ja vahingollinen. Nyt muutama sana ekspeditööristä. Toistan, että ekspeditööri joutui syytetyksi vain sen vuoksi, että halusi täyttää tunnollisesti velvollisuutensa ja lähetti toimitukselle asiallisen kyselyn. Mutta sitä seuranneella toimituksen vaatimuksella „olla järkeilemättä!” „antaa 100 tai 200 kappaletta” j.n.e. — on kaikki merkit byrokraattisesta asiaan suhtautumisesta sen aidoimmassa muodossa.

Osoitteista sanon vain sen, että toimitukselle on annettu kaikki, mitä sille kuuluu. Erikseen on erotettu vain henkilökohtainen ja organisatorinen kirjeenvaihto, mutta muu on annettu toimitukselle. Sitä paitsi palautan mieleen, että kaiken organisatorisen kirjeenvaihdon Organisaatiokomitea otti jo Lontoossa virallisesti omiin käsiinsä. Kun puhutaan uudesta keskuksesta sen vuoksi, että Keskuskomitean jäseniä on ulkomailla, niin se on ilmeistä riidanaiheen etsimistä ja byrokraattista sekaantumista alaan, joka kuuluu Keskuskomitean itsenäiseen hoitoon.

IV

Tov. Martov tulkitsee sääntöjä aivan väärin. Pää-äänenkannattajan täytyy olla täydellisesti ja kaikinpuolisesti tietoinen asioista,— sitä vaativat sekä säännöt että asian edut. Mutta valtuutettujen lähettäminen organisatorisissa tehtävissä — kuten esimerkiksi Z:n ⁶⁰ lähettäminen Odessan komiteaan Keskuskomitean tietämättä — rikkoo selvästi tehtävien luonnollisen jaon puolueen kahden keskuslaitoksen välillä. Se ei lainkaan johdu myöskään tietojen hankkimisen tarpeesta ja saa vain aikaan suoranaista desorganisaatiota rikkoen täydellisesti toiminnan yhtenäisyyden. Sentapainen teko juuri voimistaakin kaaosta puolueasioissa ja merkitsee käytännössä puolueen suoranaista jakamista kahteen osaan — sen sijaan että jaettaisiin kaksi keskuselintä niiden tehtävien mukaan.